

V nedeljo, 2. septembra, je g. škof Alojz Uran birmal 85 mladcev in mladenk
v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši. (Foto: M. Vombergar)

Duhovno življenje

BUENOS AIRES • LETO 68

+++

9

OKTOBER-NOVEMBER 2001

Zgoraj: Slovenska cerkev Marije Pomagaj je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so se v nedeljo, 2. septembra, udeležili maše in obreda sv. birme v Slovenski hiši, zato je bila slovesnost v Dvorani škofa Rožmana, za katero je Tone Oblak zamislil in izdelal čudovit prezbiterij, ki ga, žal, niti ta fotografija ne predstavlja v vsej polnosti. Saj ozadja niso sestavljale žalne, črne, temveč težke zavese v topli bordó barvi.

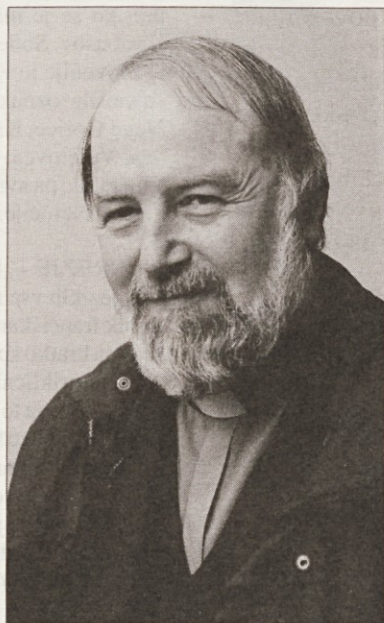
Spodaj: Celoten pogled na birmansko slovesnost s škofom in somaševalci, z Mešanim pevskim zborom San Justo ter delom birmancev in botrov. Dvorana in balkon sta bila napolnjena do zadnjega kotička. (Foto: M. Vombergar)

CERKEV IN NJENE NALOGE MED IZSELJENCI

Janez PUCELJ

Uvodni zapis za Duhovno življenje mi je v posebno čast in ga sprejemam kot možnost za izmenjavo misli, ki se porajajo najbrž na svoj način povsod v izseljenstvu. Doživljam in premlevam jih s svojimi prijatelji in sobrati v evropskem izseljenstvu in menim, da ne bo napak, če poskušamo izseljenci svoja posamezna, osebna ali skupinska dognanja izmenjati v širšem izseljenskem okolju. Ta pogovor bi morda lahko postal temelj poživljenega povezovanja med različnimi slovenskimi skupnostmi v izseljenstvu, predvsem tistimi, ki se v svojih duhovnih in organizacijskih temeljih postavkah opirajo na krščanske vrednote.

Poživiti povezovanje med slovenskimi skupnostmi v izseljenstvu

Za tako na prvi pogled nekoliko vase zagledano in manj splošno zveneče naprežanje se opredeljujem zavestno iz ocene, da je prav ta močna povezovalna sila med slovenskimi izseljenci ostala širši slovenski javnosti precej neznana in zaradi tega tudi ni primerno ovrednotena. Torej ne gre za 'sektaški' način mišljenja še manj take podjetnosti, ampak za potrebno dopolnilo v spektru struktur in organizacij, društev in ustanov, ki z različnih vidikov gojijo in ustvarjajo povezave med domovino in slovenskim izseljenstvom.

Cerkvene skupnosti med izseljenci poznajo večino — ma krščansko usmerjeni krogi v domovini, za večino v slovenski javnosti pa ostajajo neznanka. Neznanka ne v smislu, da ne bi vedeli zanjo, ampak zaradi predhodkov, ki jih je imela in jih neosnovano propagirala nekdanja totalitarna in samozvana ljudska oblast in jih ohranja do tega dela slovenskega izseljenstva še naprej močno medijsko podprta struktura njenih idejnih dedičev predvsem v levem spektru današnje slovenske politike.

Drugi razlog izhaja kot posledica iz pravkar zapisane ocene. Dejstvo strogo proticerkveno zadržite politič-

ne moči, ki s tem duhom načrtno goji in pospešuje zastraševanje slovenske javnosti pred 'monstrumom' organiziranega in družbeno pomembnega katolištva, ustvarja kontinuirano krščanstvu sovražno gonjo z napol resnicami in lažnimi interpretacijami o vlogi, ki jo želi imeti katoliška Cerkev v naši državi. Cerkev je prikazana kot samopašna in slavohepna predvsem pa grabežljiva organizacija višjih krogov cerkvene strukture, ki ji novinarji vedno znova pod nos molijo evangeljska načela, ki da jih ta 'cerkev' zapoveduje drugim, sama jih pa še povoha ne. Očitki dvojne morale so še najbolj mehak način 'obdelovanja' Cerkve, marsikateri časnik pa zmore ponuditi svoje strani za klevetanje in blatenje Cerkve in njenih voditeljev na najbolj

nizkoten način.

Ta ocena položaja Cerkve v javnosti na Slovenskem je v našem razmišljanju le ozadje, ne pa gibalno. Ne želimo delati iz nasprotovanja, ampak iz zavesti, da je treba ta čas postoriti nekaj stvari za Slovence po svetu in za domovino, ker jih nihče drugi ne opazi in ne stori. Namen je torej konstruktivno naravnani in se v bistvu opira na poslanstvo kristjana v svetu (tudi našem slovenskem), ki naroča uresničevati evangelij v sedanjem trenutku na način, ki osvobaja zmot in pritiskov in življenje ljudi izboljšuje. Če kdo zna in zmore kaj takega, je dolžan zastaviti svoje moči in to storiti.

Uporabiti že obstoječe strukture

Kaj znamo in moremo — to je v sedanjem času v zraku presojanja odgovornih v katoliško organiziranih skupnostih med Slovenci po svetu. Zbujene ideje narekujejo bolj skrbno in načrtovano povezovanje vseh teh skupnosti. Ni nam treba ustvarjati neke nove strukture, imamo že postavljeno, le uporabljati jo naj začnemo še v smislu že izpostavljenih misli in spoznanj in vseh naslednjih, ki jih bomo v pogovoru med seboj odkrili kot potrebno pot do uresničevanja svojih nalog. Dejavniki, ki tvorijo strukturo že danes, so organizirane pastoralne enote župnij ali misij po svetu in nadžupni-

jske povezave kot so delegature in ostale oblike pastoralnega načrtovanja, ki so se uveljavile po navodilih Cerkve v drugi polovici prejšnjega stoletja po koncilu. K tej notranje cerkveno vzpostavljeno organizaciji je seveda treba prišteti vse laiške organizacije, ki delujejo med Slovenci po svetu, nekatere v tesnem stiku z župnijskim življenjem, druge v sodelovanju in medsebojnem spoštovanju do župnijskega življenja.

Te osnovne strukture je treba torej le še povezati na ravni vseizseljenske svetovne katoliške povezanosti, ki tudi že ima svoje jasno postavljene oblike in je v njih središče postavljen slovenski izseljenski škof. Ta ima v Rafaelovi družbi, ustanovi Slovenske škofovske konference v domovini, svoj urad, ki prevzame nalogo logističnega centra in zbirne postaje vsakovrstnih informacij, registriranja kratko in dolgoročnih potreb, medsebojnega obveščanja in usklajevanja ter načrtovanja skupnih zadev.

Slovenska izseljenska katoliško orientirana organizacija je opravila v preteklih desetletjih neizpodbitno veliko delo za slovenstvo in slovenski narod med izseljenci. Danes ima po vsem tem, kar je slovensko izseljenstvo moralo pretrpeti zaradi totalitarne protinardne politike v preteklih časih, prav gotovo posebno nalogo, da opravi naslednji korak v svojem poslanstvu.

Več izmenjave izkušenj med izseljenskimi dušnimi pastirji

Zbrana mnenja do sedaj nagovorjenih in vprašanih predstavnikov duhovnikov in laikov po svetu dokazuje več kot pričakovani konsenz s temi stremljenji in vizijami za prihodnost. Vsekakor potrebuje zamisel nadaljnje iskanje, premisleke in dopolnila tudi iz ostalih, še ne nagovorjenih skupnosti po celinah in mnenja njihovih predstavnikov. Vendar se zdi, da je smer slovenskih izseljenskih perspektiv iz krščanskega zornega kota začrtana. Povezave potrebujemo, če hočemo stopiti v spremstvu slovenskemu izseljencu naproti v prihodnji čas. Dejavniki prihodnosti pa bo generacija današnjih mladih družin in mladine, ki bo prav kmalu prevzemala dediščino prve generacije, kulturno in duhovno zapuščino svojih staršev, ki so postavili slovensko izseljensko življenje na noge, kakor so pač znali in mogli v različnih okoliščinah, kamor so se naselili. Ta dediščina ni majhna, ni malenkostno obrobna, je bolj ali manj povsod izraz izjemno visoke stopnje krščanske narodno kulturne zavesti in zvestobe svojim duhovnim in narodnim koreninam. To je izjemno dostojna in nepogrešljiva osnova, na kateri bodo še naprej slonela delovanja katoliške Cerkve med njimi.

Prav to je za Cerkev poseben izziv, ker se kažejo marsikje že zelo jasno potrebe prestrukturiranja pastoralnih dejavnosti in principov pastoralne presoje ter načinov dušnopastirskega poslanstva in delovanja v

NAD 5000 VERNIKOV iz Slovenije, Koroške in Furlanije NA 20. ROMANJU TREH DEŽEL pri baziliki Marije Pomagaj na Brezjah

BREZJE - Ob prihodu na Brezje dve uri pred mašo so na velikem parkirišču pred cerkvijo stali štirje avtobusi. Do enajste ure, ko se je maša začela, pa je bilo na parkirišču več ko 50 avtobusov. Sodeč po registrskih tablicah je bilo največ romarjev iz Slovenije in Koroške, malo manj iz Italije. Registrske tablice so nosile oznake Ljubljane, Celja, Maribora, Novega mesta, Nove Gorice, Kranja in Murske Sobote, Špitala ob Dravi, Celovca, Velikovca, Wolfsberga, Beljaka, kratic italijanskih registrskih tablic pa avtorica tehle vrstic ni poznala. En avtobus je prišel celo iz Nemčije. (Nedelja)

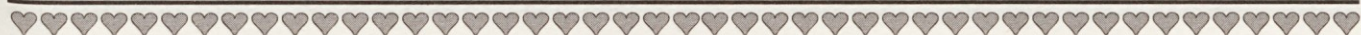
BREZJE - „Dober dan, dobri ljudje!“ - s temi besedami je v treh jezikih vse zbrane romarje treh dežel pozdravil novi predstojnik frančiškanov na Brezjah pater Miha Vovk. Pater gvardijan se je na kratko spomnil prvega Romanja treh dežel na Višarje leta 1982 in priklical v spomin vsa gesla romanj na slovenskih tleh. Povedal je, da to romanje že 20 let povezuje ljubljansko, videmsko in krško škofijo.

Za gvardijanom je zbrane vernike pred baziliko Marije Pomagaj nagovoril ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode, ki je s svojimi somašniki (videmski nadškof Pietro Brollo, celovski škof Alois Schwarz in vrsta slovenskih škofov) daroval mašno daritev. (Nedelja)

BREZJE - Letošnja nabirka tega tradicionalnega Romanja treh dežel je bila namenjena, na Koroškem dobro znanemu, Pedru Opeki za gradnjo hiš za brezdomce na Madagaskarju. (Nedelja)

izseljenstvu. Škof Metod, ki je bil 11 let izseljenski škof, je pogosto postavljaj načelo: izseljensko pastoralo je treba presojati po drugačnih načelih kot je redna pastoralna v domovini. Primerjal jo je misijonskim razmeram, kjer je treba zastaviti stvari z ozirom na razmere in človeka v tej situaciji. Najbrž pa bo morala pastoralna presoja po kontinentih sama zase ugotoviti, v katerih stvareh je treba to mnenje upoštevati, kje pa ne.

V teh vprašanih potrebujemo slovenski izseljenski dušni pastirji veliko več izmenjave izkušenj kot doslej in to iz različnih področij, da bi natančneje izdelali pastoralne prioritete. Seveda pa tega ne bomo zmogli brez upoštevanja mnenj laikov, ki so Cerkvi v izseljenstvu ostali zvesti in so ji zapisani s srcem in prevzemanjem odgovornosti že do sedaj. V dosedanjem kontekstu mnenj in predlogov se zdi, da bo treba pripraviti nekakšne posvete in delovno srečanje predstavnikov vseh slovenskih izseljenskih katoliških ustanov, kjer bi premislili in načrtali osnovna in skupna pota k tem ciljem.

ZAHVALA

po obisku g. škofa Alojza Urana

G. škof Alojz Uran, ljubljanski pomožni škof in predsednik komisije za dušno pastirstvo med izseljenci pri slovenski škofovski konferenci in njegov spremljevalec msgr. Janez Pucelj, delegat za slovensko dušno pastirstvo v Nemčiji in predsednik Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi, sta bila na dušnopastirskem obisku med nami v Argentini, od 16. avgusta do 18. septembra t.l.

Po obisku pok. škofa Gregorija Rožmana od konca leta 1956 do aprila 1957, je bil to najdaljši obisk slovenskega škofa v zadnjih letih v Argentini.

ZAHVALA

G. škof, po končanih svetih mašah ste imeli navado, da ste po prihodu v zakristijo s posebnim naglasom in zardosti naglas rekli: „Bogu hvala! - in vam bratje.”

Da, Bogu hvala!

Hvala Bogu Očetu - Stvarniku, ki vam ohranja takó življenja polno življenje, da se morete razdajati vernikom kljub utrujenosti in naporni napetosti ob srečevanju z najraznovrstnejšimi ljudmi, starejšimi in mlajšimi, večinoma vam osebno nepoznanimi. Ko božjim darom stalno dodajate še svoje velikodušno darovanje in predanost poklicu, potem razumemo, da morete vsak dan in ob vsaki priložnosti uresničevati svoje škofovsko geslo: „Da, Oče!”

Hvala Bogu Sinu - Jezusu, ki polni vaše življenje z nalezljivim vstajenjskim veseljem, ki ga izžarevate kot eno osnovnih značilnosti vaše osebnosti in načina apostolata. Z velikim veseljem oznanjate Kristusa, in to tudi Križanega, a s popolnim upanjem in v polni zavesti krščanskega optimizma, da je vsako trpljenje le potrebna pot do vedno novega veselja. V prepričanju, da je sedanje trpljenje le nužna cena za dosego večne in popolne sreče. Hvala vam, da ste ves čas obiska dajali tako živo pričevanje za Jezusa - otrokom in mladim, starejšim in bolnikom.

Hvala Bogu - Svetemu Duhu, ki vam

je dal odkriti in vam sedaj stalno daje milost, da morete tudi javno in naglas moliti spontano, z lahkoto in razmeram ter navzočim osebam primerno. Da morete vključevati v ta način molitve vse navzoče in odsotne, npr., gospodinje, sodelavce, bolnike, njihove domače, itd., itd. - vse, ki so tisti trenutek kakorkoli navzoči v vašem duhu ali povezani s tistim dogodkom ali srečanjem. To nam bo ostalo kot dragocen duhovni spomin, kako se moremo tudi mi - in bi se marsikdaj tudi morali - obračati k Bogu s svojimi besedami, v preprosti, pa Boga vredni človeški govorici.

Hvala vam, g. škof,

ker ste nas ves čas obiska - ob raznih srečanjih - *potrdili v veri*. Vseh skupaj ste birmali nad sto naših otrok: v Slovenski hiši (Buenos Aires), v Slovenski vasi, v Mendozi, v Bariločah. Birma otrok je bila povod za nadvse koristno in potrebno srečanje s starši in botri birmancev. Tako je bila birma za vso skupnost eno najlepših in duhovno odmevnih dožive-

tij. Bog vam povrne skrb za duhovno pripravo in oblikovanje bogoslužja na birmanski praznik.

Hvala vam za *potrditev v veri* odraslih in mladih kristjanov: na romanju k Mariji v argentinskem Lurdu; na duhovnem srečanju s fanti in dekleti na pristavi gospodov lazaristov v Glewu; pri izredno dobro obiskani duhovni obnovi za moše in žene; med obiskom v Slovenski vasi v Lanusu; v Mendozi; pri ganljivem srečanju z osnovnošolskimi otroki in srednješolci; s skupino molilcev in molilk za nove duhovne poklice na prvo soboto v mesecu; pri srečanju s primorskimi rojaki pri Svetem Rafaelu v Villa Devoto; z obiskom rojakov v Bariločah; pri srečanjih z rojaki po skupnih slovenskih domovih v Velikem Buenos Airesu; pri poslovnih sveti maši v cerkvi Marije Pomagaj in na sklepnem srečanju zastopnikov krajevnih pastoralnih svetov in predstavnikov organizacij in odborov krajevnih domov.

Hvala za dvodnevno bratsko srečanje z duhovniki in dušnimi pastirji.

Hvala za toliko zdravega veselja in humorja in smeha s pripovedmi smešnic - skupinam in trenutnemu razpoloženju primernih.

Hvala vam, g. škof, za toliko petja cerkvenih in narodnih pesmi, skupaj z ljudmi ali „solo” ali v duetu z g. spremljevalcem. Hvala za Palomo in Adiós!

Hvala msgr. Puclju za sprotno (skoraj dnevno), izčrpno in temeljito pošiljanje poročil na Radio Ognjišče, saj je tiho in marljivo sestavljal kar kroniko škofovega obiska.

Zahvala prav vsem sodelujočim!

Dragi prijatelji, rojaki, nemogoče bi bilo zvedeti za imena vseh, ki ste skrito ali vidno sodelovali za čim lepši uspeh obiska g. škofa Urana med nami! Naj prav vsak skuša biti prepričan, da Bog najnatančneje ve za vsak najmanjši izraz dobre volje za sodelovanje v času obiska in da Bog ne ostane dolž-

nik, tudi če tega ne čutimo takoj ali na tak način, kot bi morda radi po človeško gledano. Pri Bogu ne ostane nobeno dobro delo nezapisano in nepoplačano! Težko bi se spomnili celo posameznih področij, kjer ste posamezni pomagali (samo za primer: dušni pastirji in drugi sobratje duhovniki, razne organizacije, organizatorji posameznih prireditvev, režiserji, učiteljice, pevovalke, organisti, scenografi, nastopajoči, pomočniki pri cerkvenih srečanjih, gospodinje, šoferji, itd., itd.). Hvala vsem, ki ste nevidno in duhovno pomagali do lepega uspeha škofovega obiska: bolniki, apostolske organizacije, starejši (ki se niste mogli udeležiti raznih srečanj), molilke in molilci Živega rožnega venca, sestre redovnice, in toliko drugih duhovnih dobrotnikov.

Opravičilo in prošnja

Oprostite vse, kar je bilo pomanjkljivo pri pripravi in izvajanju programa. Marsikaj je nehote izpadlo (in je opozorilo za naslednji obisk), za marsikaj bi pa kljub prizadevanju dejansko zmanjkalo časa.

Prošnja: sedaj, ko je spomin na obisk še svež, smo vsi lepo naprošeni, da si zapomnimo ali zapišemo možne popravke ali predloge in jih posredujemo dušnemu pastirstvu kot pripomočke za izpopolnjevanje priprave podobnih obiskov.

Obiska je konec. Konec je milostnega časa obiskanja. Kot smo to naredili za pripravo obiska, tako tudi sedaj po obisku: veliko molimo za Cerkev v Sloveniji in Argentini, da bo našla najbolj učinkovite poti in načine za novo pokristjanjenje slovenskega in argentinskega naroda. Molimo po namenih škofa Urana in za vse slovenske izseljence po svetu. Molimo drug za drugega in za nam primerno ter potrebno uresničevanje nasvetov in želja g. škofa ter skupnih sklepov ob končanem enomesečnem dušnopastirskem obisku škofa Alojza Urana in njegovega spremljevalca msgr. Janeza Puclica med nami v Argentini.

*Jure RODE, delegat
za slovensko dušno pastirstvo
v Argentini*

Poslovilne besede
škofa Alojza Urana
rojakom
v Slomškovem domu

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE

ZA OKTOBER

*Spoštovanja bogastva vsake
manjšine*

Splošni: Da bi v vsaki državi znali odkrivati in spoštovati kulturno in duhovno bogastvo različnih etničnih skupin in verskih manjšin.

Misijonski: Da bi se na pragu tretjega krščanskega tisočletja v Cerkvi ponovila misijonska vnema prvih Binkošti.

Slovenski: Da bi Slovenci onkraj državnih meja ohranili vero in narodnost.

ZA NOVEMBER

*Pogumno oznanjevanje
evangelija*

Splošni: Da bi se nam pri pogumnem oznanjevanju evangelija o božjem kraljestvu pridružili svetniški ljudje in vzorniki.

Misijonski: Da bi z dejavnim sodelovanjem kristjanov množična občila postala sredstvo misijonske evangelizacije.

Slovenski: Da bi kristjani praznovali Dan mrtvih kot dan živih.

Kratke novice

BRUSELJ - V bruseljski „evropski vasi“ bodo 25. septembra po dvajsetih letih znova odprli obnovljeno kapelo Van Maerlant. Odprtje kapele, ki se bo imenovala Kapela vstajenja, bo pa tudi prva „kapela za Evropo“, bo spremljala tiskovna konferenca. Vodila jo bosta predsednik upravnega sveta novega svetišča in glavni svetnik pri Evropski komisiji Jerome Vignon ter predsednik ekumenskega posvetovalnega odbora kapele Keith Jenkins. Zamisel o „kapeli za Evropo“ se je porodila pri komisiji škofovskih konferenc Evropske zveze, kajti „Evropa ne sme ostati zgolj gospodarska in tehnična velesila; Evropa potrebuje dušo“ (Robert Schuman). Kapela pa naj bo tudi znamenje krščanskega prispevka pri izgradnji evropske edinosti. (*Družina*)

LJUBLJANA - V času vojaških spopadov v vojni za Slovenijo je bil na ljubljanski škofiji ustanovljen poseben krizni štab, ki je pomagal slovenski osamosvojitvi. (*Mladika*)

BREZJE - Pred koncem maše sta se s svojim nagovorom na zbrane romarje obrnila tudi novi celovški škof Alois Schwarz in videmski nadškof Pietro Brollo. (*Nagovor krškega škofa je Nedelja objavila v celoti, z oznako, kaj je povedal v slovenščini in kaj v nemščini. Opomba DŽ.*) Ob robu pa je treba pohvaliti škofovo izgovorjavo, saj se je kot nevešč slovenskega jezika dobro izkazal, poleg tega pa mu izgovor črke „r“ lahko zavida ne le kak Korošec, temveč tudi Slovenec z onstran meje. (*Nedelja*)

Dušnopastirski obisk škofa Alojza Urana in msgr. Janeza Pucelja med Slovenci v Argentini

Jure VOMBERGAR

Program enomesečnega obiska je bil načrtovan za skoraj vsak dan posebej. Msgr. Janez Pucelj je bil redni in verni kronist za Radio Ognjišče vseh srečanj in dejavnosti. Ker je seznam le-teh naštet na drugem mestu, naj bi tu podali njegove komentarje in ocene, ki so za nas zanimive in pomembne.

Msgr. Pucelj že dolgo vrsto let deluje med slovenskimi izseljenci, zato pozna njihove razmere, možnosti in težave. Čeprav je že bil enkrat v Argentini, ga dejavnosti naše skupnosti, ki se jih je udeležil skupaj s škofom Uranom, vsakič znova čudijo in presenečajo. S simpatijo gleda na našo narodno in versko skupnost v Argentini ter jo primerja z izseljenski skupnostmi v Evropi pa tudi s položajem v domovini. Potem, ko sta z g. škofom doživela vrsto verskih praznovanj in kulturnih prireditev, ugotavlja: „Razpoznavno in razvidno je de-

jstvo, da takšna skupnost ne more niti en dan dlje obstati, če ne bi bilo vse trdno zastavljeno na prostovoljnem delu. To je začetek in konec vsake dejavnosti in vsake prireditve, to je vsa modrost argentinskega uspeha in vse logistično ozadje tako številnih organizacij, razvejanih dejavnosti in povezovanj med njimi v argentinski slovenski skupnosti. Ni slovenskega čudeža, menijo po večini in vse bolj prepričljivo na raznih ravneh akterji slovenskega življa tukaj, je pa delo in zavzetost, je izjemen vzgon sodelovanja in odgovornosti, je volja do skupnega dela in posredovanja slovenske kulturne in duhovne dediščine mlademu rodu, temu današnjemu in vsakemu naslednjemu, ki pride.“

Škof Alojz Uran in njegov spremljevalec sta obiskala vse večje skupine Slovencev v Argentini, „te dobre, ponosne in zveste Slovence pod Južnim križem“. Srečala sta se s šolskimi otro-

ki, z mladino, mladimi zakonci in njihovimi družinami, starejšimi rojaki prve generacije, z bolnimi in ostarelimi rojaki, s staronaseljenci, z duhovniki, ki opravljajo dušno pastirstvo med rojaki in onimi, ki delujejo po argentinskih farah, se udeležila romarskega shoda v Lourdesu ter prisostvovala kulturnim prireditvam po krajevnih domovih. „Vsaka teh skupnosti je nekako samonikla in na svoj način enkratno pristna.“ Povsod sta doživela množičen obisk rojakov. Msgr. Janez Pucelj komentira vsa ta srečanja.

Višek škofovega pastoralnega obiska je bila sveta birma na štirih območjih Argentine, na katerih je prejel zakrament Svetega Duha 120 otrok. Škof Uran je povsod dan prej izrabil priložnost za temeljito katehezo birmancev, botrov in staršev. „Postavljal je vprašanja iz svetopisemskih zgodb tako, da je lahko oznanil, kaj pomenijo te stare

Nedelja, 9. septembra, v Slovenski hiši - duhovna obnova za starejše zakonce in za odrasle samske

zgodbe in dogodki iz Svetega pisma za nas danes. Bilo je nazorno sporočilo o pomenu poslušanja Boga, o poteh, na katere nas pošilja danes in so tako zelo podobne potem tistih ljudi, ki jih Sveto pismo opisuje nam v pouk. Razlaga je segla globoko do src. Sveta birma naj bi bila potrditev v veri, da bi mogli biti kos vsem velikim nalogam, pred katere jih bo postavilo življenje. Zdi se, da ti mladeniči in mladenke slovenske krvi in duha vedo, da brez Boga vsega tega ne bo mogoče izvršiti. In to je velika tolažba njihovih staršev, botrov, duhovnikov, vzgojiteljev in učiteljev. Naj se jih Cerkev na Slovenskem spomni in zanje moli, ker ti tudi že z vsem navdušenjem molijo zanje". Škof Uran je obiskal več birmanskih družin, ki so se zbrale po sorodstvenih in prijateljskih vezeh. „Veliko veselja in osebne vzpodbude smo užili vsi skupaj in se spustili tudi v globlja vprašanja, ki zadevajo naše izseljence v današnjem času. Zelo je bila prisotna tema o integraciji, dvojezičnosti, mešanih družinah, o zvestobi vrednotam, ki smo jih deležni iz lastnega kulturnega izročila in kako z njim ravnati v tujem okolju, ki je seveda postalo vsem, posebej pa mladini, domače."

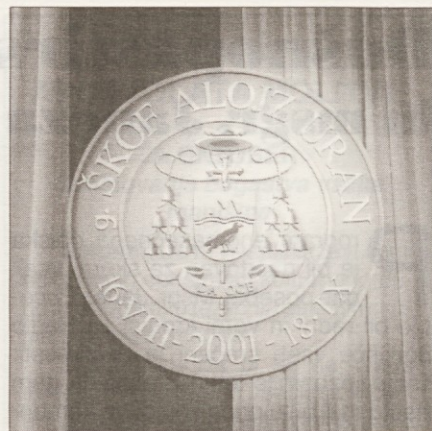
Že koj v začetku svojega obiska se je škof Uran srečal z mladino slovenskega porekla, ki je bilo načrtovano kot „srečanje z vrednotami in problematiko razpoznavanjem pravih vrednot, ki iz njih izhajajo polnost življenja. Zdelo se je na koncu, da je vse skupaj imelo božji

blagoslov in smo bili zadovoljni in hvaležni Bogu in drug drugemu". 105 mladih je bilo navzočih.

Na obisku v Mendozi je škof Uran spodbujal mladino „k vztrajnosti na zastavljenih poteh zvestobe vrednotam krščanstva in slovenstva. Priporočal jim je obiske Slovenije, iskanje možnosti za študij v Sloveniji ali za izpopolnjevanje in podiplomski študij".

Škof Uran se je srečal s slovenskimi dušnimi pastirji in skupno so ugotovili, da se v „mnogočem vsem izseljenskim duhovnikom po svetu odpirajo precej slična pastoralna polja, kjer je treba postavljati pastoralne dejavnosti v povsem nove okvire, ki jih narekuje položaj slovenskih izseljencev. Ni mogoče enostavno prenesti metod pastoralnega dela iz domovine med Slovence po svetu. Treba je marsikaj uvideti, presoditi in ovrednotiti in delovati tako, da morejo ljudje slediti duhovnim korakom naprej". Naslednji dan se je škof srečal z duhovniki, ki delujejo po argentinskih škofijah. Msgr. Pucelj pripomni: „Občudovala sva zavzetost teh mož slovenske krvi in duha, ki se s svojimi močmi in svojim poslanstvom udeležujejo odgovornega dela med domačini te prostrane dežele, ki ima na vseh koncih premalo duhovnih poklicev."

Ko sta gosta obiskovala rojake po krajevnih domovih, se je srečanje vedno začelo z mašo, nato nadaljevalo v društvenih prostorih, „kjer ni in ni hotelo

Grb škofa Alojza Urana (v reliefu, delo Toneta Oblaka), ki je visel v veliki dvorani SH ves čas njegovega obiska.

biti konca izrazom veselja nad škofovim obiskom. In škof Alojz si ni dal dvakrat reči in je razgrnil pred njimi vse svoje registre veselja in petja". Ta posebna karizma škofa Urana je povsod očarala rojake.

Osnovnošolski tečaji so g. škofu pripravili poseben sprejem, ki se ga je udeležilo okoli 500 otrok. „Značilno za vse šole je dejstvo, da število otrok zadnja leta raste. To je najbrž edini in edinstven primer v izseljenstvu. Najbrž zanimivo tudi za marsikatero šolo na Slovenskem."

Na obisku srednješolskega tečaja Ravnatelj Marka Bajuka je bila maša posvečena molitvi za duhovne poklice v čast blaženemu Antonu M. Slomšku kot vzorniku vseh študentov in šolnikov. Škof Uran je povabil „k odprti poslušnosti božji govorici in navdihom Svetega Duha, ki prav gotovo tudi med temi mladimi išče fante in dekleta, ki jih želi voditi na pot duhovnega poklica".

Škof Uran in msgr. Pucelj sta se soočila tudi s problemi, ki tarejo slovensko skupnost, ki pa so skupni pravzaprav vsem emigrantskim skupnostim. „Slovensko—argentinska identiteta slovenskih potomcev predstavlja neprestan napor, ob katerem si marsikdo zastavlja vprašanje: zakaj, čemu, ali je sploh še treba mučiti z dvokulturnostjo te otroke in mlade ljudi. Iskali smo utemeljitve. Predstavila sva s škofom problem, izhajajoč iz osnovnega vprašanja, ali je narodnost naših staršev nam dana v breme ali je dar. Od te izbire se potem razbere vrednota in naše poslanstvo." Vrednote, ki jih spoznamo kot take, so vedno povezane z naporom, niso zas-

Nedelja, 16. septembra. Škof Alojz Uran vodi somaševanje na obletnici Slomškovega doma v Ramos Mejiji.

tonj. Če jih ne uvidimo in ne živimo kot dar in milost, morejo predstavljati breme, ki škoduje duhovnemu ravnotežju posameznikov in družin.

Podoben problem so na srečanju s škofom predstavili mladi zakonci. Nekateri se čutijo kar preveč obremenjeni z mnogimi dejavnostmi, ki družinam ne dovolijo, da bi imele časa tudi zase, za harmonično duhovno rast. „Žal je bilo premalo časa, da bi prišlo do pogovora, ki bi bolj podrobno odkril, v kakšnih zadregah so tu zakonci in družine, kako je družinsko življenje utesnjeno med obveznostmi do dela in šole ter slovenskimi ustanovami, kjer gre veliko prostega časa in to predvsem večernega. Zakonci so povedali, da za nekaj dodatnega marsikdo ne bo mogel najti proste ure. Škof jih je spodbujal, naj vendar ne bodo že utečene dejavnosti ovira tistim zakoncem in družinam, ki si več duhovnosti vendarle želijo in jo potrebujejo. Priporočil je zakonske skupnosti za poglobljanje je zakonsko duhovnost in za izmenjavo izkušenj pri zakonskih in družinskih vprašanjih.”

Povsod, kamor je prišel, je g. škof obiskal ostarele in bolne rojake: „Pretrajljivo je bilo veselje in sreča teh preizkušenih ljudi, ki so vsak na svoj način pripovedovali svoj življenjski križev pot. Danes o njem pripovedujejo brez obtožb in s polnim zaupanjem, da jih je in jih bo spremljalo božje varstvo.”

Škof Uran je imel priložnost razgovarjati se z rojaki vseh stanov in starosti. Mogel pa je kdaj tudi slišati kak očitek domovini, kot na primer v Miramaru: „Zakaj moramo biti tukaj, ko nismo nikomur storili ničesar tega, kar smo morali do sedaj prenašati kot obtožbo brez priziva in moramo še vedno sem in tja brez možnosti obrambe poslušati očitke iz nekih nerazumnih predsodkov v Sloveniji. Tega si nismo zaslužili in nihče ne ve, koliko domotožja smo prestali in kako velika je v nas še vedno zvestoba do domovine. Bilo je pretresljivo soočenje z globoko in nepotešeno bolečino zaradi krivično odvzete domovinske pravice. Ali je mogoče, da domovina Slovenija ne bi mogla vsaj danes zaznati in sprejeti vse te iskrene ljubezni do nje same? Bila bi mačeha brez srca.”

Odlična gosta sta bila povabljeni na vse prireditve krajevnih domov, ki so bile v času njunega obiska. Tako sta prisostvovala tudi mogočni proslavi ob

Papež obiskal Kazahstan in Armenijo

Tretje papeževno potovanje v tuji po končanem svetem letu je Janeza Pavla II. spet vodilo v nekdanjo Sovjetsko zvezo. Po sprva spornem, potem pa vendarle uspešnem potovanju v Ukrajino v juniju je Janez Pavel II. zdaj od 22. do 27. septembra obiskal nekdanji sovjetski republiko Kazahstan in Armenijo.

Že majhno število katoličanov (okrog 200.000 v Kazahstanu in 150.000 v Armeniji) napeljuje k domnevi, da je papež hotel več, kot zgolj obiskati lastno malo čredo v obeh deželah. V Kazahstanu mu je šlo, kakor že v Ukrajini, za spomin na stalinizem. Med drugim je hotel počastiti žrtve deportacij, katerih žrtev je postalo desetstisoče ljudi vseh etničnih skupin ruskega imperija. Med deportiranci je bilo mnogo katoličanov - predvsem Poljakov, Litvancev, Letoncev, Nemcev, Korejcev; z njimi se je vrnila katoliška Cerkev z obrobni področij sovjetskega imperija - ironija zgodovine - v širjave Kazahstana.

V Kazahstanu niso bila načrtovana ekumenska in medverska srečanja. Ruska tretjina prebivalstva v Kazahstanu je večinoma podrejena moskovskemu patriarhatu, ki že več let odklanja srečanje z rimskim papežem.

Nasprotno pa je bil v Armeniji ekumenizem v središču obiska. Poglavar armenske apostolske Cerkve, patriarh Karekin II., goji, kakor njegov leta 1999 umrli predhodnik Karekin I., nenavadno tesen odnos do katoliške Cerkve in papeža Janeza Pavla II. Približevanje Rimu, za katero si je prizadeval Karekin I., je šlo tako daleč, da sta obe strani leta 1996 podpisali skupno izjavo, v kateri so bile odstranjene 1500 let trajajoče teološke razlike o pravi Kristusovi naravi. Leta 1997 je patriarh v Vatikanu obiskal papeža. Zdaj pa je Janez Pavel II. vrnil obisk, ko je obiskal njegovega naslednika. Slovesnost geste je bila podčrtana še s tem, da je papež obiskal Jerevan ob velikem jubileju krščanstva v Armeniji — kajti pred 1700 leti je armensko ljudstvo kot prvo v človeški zgodovini (če ne upoštevamo male severnosirske kneževine Edesse) sprejelo krščansko vero.

Papež je želel podčrtati tesno ekumensko povezanost, zato je stanoval v patriarhovi apostolski palači v Ečmiadzinu; da, še več, 27. septembra je obhajal pri zunanjem glavnem oltarju katedrale v Ečmiadzinu sveto mašo v latinskem obredu.

45-letnici Našega doma v San Justu. „Prireditve je po naboju narodnega ponosa presegla nivo letošnje uradne proslave ob prazniku slovenske državnosti v Ljubljani. Koliko je bilo tu pristne in mladostne navdušenosti nad slovenstvom in krščansko omiko, tega ni videla po osamosvojitvi najbrž še nobena slovenska občina v domovini.”

Za obiskovalce iz domovine, zamejstva in zdomstva nekateri rituali slovenske skupnosti v Argentini vzbujajo pozornost, čudenje, menijo pa, da so lahko za vzor tudi zanje. Takole opisuje msgr. Pucelj začetek prireditve v Slomškovem domu: „Začelo se je že dopoldne s slovesnim dviganjem zastav Republike Slovenije in Argentine. To je za naše slovenske razmere nekoliko nenavadno slovesno dejanje. Udeležijo se ga vsi in po kratkem nagovoru

predsednika doma se med igranjem in petjem državne himne dvigne najprej argentinska, nato pa na isti način še slovenska zastava. Prapora obeh državnih simbolov, okrašena z emblemom ustanove, ki jih dviga in naznanja svoj praznik, sta med tem slovesno dvignjena zastavi v pozdrav. Človeka pretrese, kako je visoka domovinska zavest celo v taki državi, ki jo tvori konglomerat priseljencev zadnjih nekaj stoletij. Tu bi se lahko Slovenci v domovini kaj naučili.”

Ob koncu svojega obiska se je škof Uran srečal s predstavniki in voditelji vseh domov in ustanov. Želel je zbrati čim več mnenj in ocen, da bi take obiske lahko v prihodnje načrtoval skupaj z duhovniki še bolj primerno vsaki skupnosti in v večjo duhovno in splošno korist tukajšnim Slovincem.

POT SVETOSTI

Pridiga na praznik Vseh svetih v ljubljanski stolnici 1998

Franc RODE

Na praznik Vseh svetih se spominjamo „množice naših srečnih bratov in sester“, ki so dosegli cilj svojega življenja pri Bogu. Današnji praznik nas spominja tudi na najglobljo človekovo poklicanost, to je na svetost. Človek doseže namreč svoje najvišje uresničenje v svetosti: „bodite popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče“ (Mt 5,48). Na to nas spominja tudi 2. vatikanski koncil v dogmatski konstituciji o Cerkvi: „Gospod Jezus, božji Učenik in vzor vse popolnosti, je svetost življenja oznanjal vsem svojim učencem, naj bodo v kakršnem koli življenjskem položaju. Vsi kristjani so poklicani k polnosti krščanskega življenja in k popolni ljubezni“ (C 40).

Jezusovi blagri, ki smo jih slišali v evangeliju (Mt 5,1-12a), nam kažejo pot svetosti. To je pot popolne predanosti srca in duha Bogu. Blagri segajo na vsa področja življenja: uboštvo in pravičnost, krotkost in miroljubnost, čistost in usmiljenje, prenašanje trpljenja zaradi preganjanja in upanje na plačilo v nebesih.

Kolikor smo razumeli, kaj nam hoče povedati Jezus s tem velikim govorom na gori, toliko smo dojeli jedro njegovega npravnega nauka. Jezus nam tu nakazuje evangeljski slog življenja.

„*Blagor ubogim v duhu*“. To so ubogi v srcu, v globinah svojega bitja. Uboštvo v duhu pomeni popolno nenavezanost nase, to je, da nismo zagledani vase, da ne plešemo okrog sebe, da ne izkoriščamo drugih pri iskanju lastne sreče, marveč da pričakujemo svojo srečo od drugega, da jo najdemo v veri in zaupanju v Boga Očeta. Ko nas Jezus vabi k uboštvu v duhu, nas vabi k intimnosti z Bogom. Svoje temeljno uboštvo pred Bogom priznavamo z besedami psalmista: „Zame sreče ni brez tebe.“

„*Blagor žalostnim*“. Nemški protestantski teolog Dietrich Bonhöffer pravi: „Jezusovi učenci vidijo, da se ladja, kjer je veselica, že potaplja.“ Žalost, ki o njej govori Jezus, pogosto izražajo veliki glasbeniki, kot je zapisal v svojem Dnevniku nedavno umrl pisatelj Julien Green: „V Schubertovi glasbi je smrt že med ple-

salci.“ Isto zasledimo tudi na dnu Straussovih valčkov ali v Verdijevih arijah. Ti „žalostni“ vedo, da je vsako zemeljsko veselje nezadostno za naše nemirno srce. Jezusov učenec najde svoje veselje in svojo resnično tolažbo v nedoumljivi Očetovi ljubezni.

„*Blagor krotkim*.“ Krotkost je blizu uboštvu v duhu. Kdor ni zaverovan vase in se v zaupanju predaja Očetovi ljubezni, bo ljubezniv do drugih, ponižen v mislih, pripravljen poslušati druge in jih razumeti. Mirno bo sprejemal dogajanja okrog sebe, ker je njegovo srce usidrano v Bogu, ki mu zaupa.

„*Blagor lačnim in žejnim pravičnosti*.“ To pomeni, da nenehno iščemo, kako bi bili zvesti. Kdor je zadovoljen s svetom in s seboj, zanika, da je v njem neskončna zahteva, bistvena nepotešenost. Kdor je „sit“ na tem svetu in s tem svetom, je v resnici reakcionar, kot pravi španski filozof Unamuno: „Edini reakcionarji so tisti, ki se dobro počutijo v sedanjem položaju.“ Zato Cerkve navkljub tem sitim reakcionarjem oporeka vsem družbenim ureditvam in ideologijam, ki bi hotele človeka prikleniti zgolj na zemljo in zožiti obzorja njegovega duha. To oporeka v imenu človeka in njegove

veličine. Kajti človek nosi v sebi neskončnost, ki jo samo Bog lahko zapolni. Vse drugo je sprenevedanje, je greh zoper Duha.

„*Blagor usmiljenim*.“ To so tisti, ki jih trpljenje drugih prizadene. Usmiljenje pomeni pozornost do malih in nepomembnih, osamljenih in trpečih, ponižanih in nemirnih, ki so brez obrambe pred krivico in nasiljem. Človek brez sočutja ni sposoben sprejeti Božjega usmiljenja, kajti Bog sočustvuje s trpečim. Kristusovo trpljenje in smrt sta znamenje te sočutne Božje ljubezni.

„*Blagor čistim v srcu*.“ Čisti so tisti, ki se ne omadežujejo z zlom v svetu in tudi ne z dobrimi deli, ki jih delajo. Prvo je razumljivo, drugo manj. In vendar se človek lahko omadežuje, če dela dobro s slabim namenom, če si lasti dobro, ki ga dela, namesto da bi ga pripisoval Bogu. S tem že ponižuje drugega, ker zahteva, da je njegov dolжник. V resnici smo dolžniki samo Bogu. On pa je povsem čist, saj „daje svojemu soncu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, ter pošilja dež pravičnim in krivičnim“ (Mt 5,45). Delati dobro tako, kot dela Bog, da „tvoja levica ne ve, kaj dela tvoja desnica“ (Mt 6,3), to je božansko. To je obraz čistega in ta obraz bo gledal Boga.

„*Blagor tistim, ki delajo za mir*.“ Človek, ki živi v zavesti, da ga Bog ljubi kot sina, uživa neskaljen mir v svojem srcu. Ta sinovska zavest se nujno razteza na vse ljudi. Tako so mu vsi ljudje bratje in sestre. Pri takem človeku mnogi najdejo svoj mir.

„*Blagor tistim, ki so zaradi pravičnosti preganjani*.“ Jezus sklene svoj govor, kot bi dejal: Če boste tako živeli, kot sem nakazal, vas bodo ljudje preganjali. Zato ker ste v svetu moteči. Ljudi spominjate, da je zadostnost sveta lažna. Opominjate jih na globine, ki nanje pogosto pozabljajo ali jih celo zanikajo. S svojim življenjem opozarjate na neskončnost, ki jo nosijo v sebi in jo lahko napolni samo Neskončni.

Končno bi vseh osem blagrov lahko strnili v enega: „*Blagor tistim, ki žive pristno, nezlazano življenje*.“ Tako so živeli svetniki. Stopili so skozi ozka vrata, hodili so po tesni poti. Ne po široki poti napuha in sebičnosti. Živeli so v gotovosti „velike ljubezni, ki jih jo je izkazal Oče“ (1Jn 3,1). V svoji človeški krhkosti so sprejeli milost in ta je v njih obrodila sad, ki večno ostane.

MI SMO DUŠA

Franc RODE

Cerkev izhaja iz Jezusovega srca. On sam jo je hotel kot kraj, kjer ostaja živa in neokrnjena njegova beseda, kot kraj njegove navzočnosti. Hotel je, da se širi do konca zemlje. Njeni začetki so bili skromni, neopazni, ko je začel zbirati svoje učence in jih uvajati v skrivnosti Kraljestva. Med njimi izstopa Peter, ki ga evangeliji vedno imenujejo na prvem mestu. Petrovo prvenstvo med apostoli - kot smo slišali v evangeliju - ne izhaja iz njegovih sposobnosti, ki bi ga postavljale nad druge. To je prvenstvo poklicanosti. Je milost. Je Jezusova osebna izbira. Po vstajenju mu zaupa svojo čredo: „Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce“ (Jn 21,15-17).

Tako smo prek Petra in apostolov ter njihovih naslednikov zanesljivo povezani z Jezusom. Prek njih nas nagovarja On sam: „Kdor vas posluša, mene posluša“ (Lk 10,16). Tako edino Cerkev jamči za njegovo pristno podobo; samo v njej je ohranjen neokrnjen spomin na Gospoda.

Biti katoličan pomeni sprejemati Cerkev v njeni zgodovinski konkretnosti, v njeni Božji in človeški razsežnosti, tudi v njenih slabostih. Te nikoli ne prizadenejo njenega bistva. Kljub njim Cerkev je in ostane „prebivališče Boga med ljudmi“

(Raz 21,3), „Božja zgradba“ (1 Kor 3,9), „Kristusovo telo“ (1 Kol 1,15-18), ki raste in se širi med narodi.

V teku stoletij se je Cerkev vedno znova srečevala z nasprotovanji in preganjanji, kot ji je Gospod sam napovedal. Ni nam obljubljal mirnih časov, časti in spoštovanja, govoril je o krvi in solzah, o preganjanjih, obrekovanjih in ječah. A kljub temu Cerkev traja, peklenska vrata je niso in je ne bodo premagala.

V tem je nekaj čudežnega. Že rojstvo Cerkve, glede na nasprotovanja rimske in judovske oblasti, je nekaj neverjetnega. Prav tako njeno trajanje v zgodovini. Toda že v zavesti prvih kristjanov je bilo skrito upanje, vera in gotovost, da se bo čudež vedno znova zgodil. Danes lahko rečemo, da ta čudež traja že 2000 let.

Da, dogaja se tudi danes, v tem našem času, ki nam narekuje posebne naloge. Bog nas je postavil v ta čas in daje nam milost, da kot kristjani odgovarjamo na izzive, ki nam jih zastavlja.

Ne mislimo, da je naš čas slabši, kot so bili pretekli časi. V marsičem je celo boljši. Nikdar doslej kristjani niso imeli tako splošnega dostopa do Svetega pisma kot danes, ko ga lahko beremo v domačem jeziku. Nikdar zakladi bogoslužnih molitev niso bili ljudem tako blizu

kot danes, ko so sveti obredi v slovenščini. Nikoli v zgodovini se cerkveno vodstvo ni tako odločno zavzemalo za človekove pravice, za uboge in izkoriščane kot danes. Nikoli doslej niso papeži uživali takega ugleda in imeli takega vpliva na dogajanje v svetu kot v 20. stoletju.

V ta čas smo torej postavljeni z vzvišenim poslanstvom, da pred svetom, ki se zapira v meje zemeljskega in časnega ter s tem siromaši življenje, saj mu jemlje globino, širino, radost in smisel, pričujemo o večnosti, da utrjujemo upanje na novo zemljo in novo nebo. V tem svetu moramo kristjani ustvarjati občestva, kjer se živi pristno človeško in božansko, prostor, kjer se spajata čas in večnost.

Pri tem moramo izhajati iz zavesti, ki je v samem jedru krščanstva: na tem svetu nismo sirote, kajti Bog nas ni pustil samih. On utemeljuje veselje s svojo besedo, on usmerja tok zgodovine in ga vodi k njegovi dopolnitvi.

Ta Bog prihaja k nam v Jezusu Kristusu. V njem se božansko združuje s človeškim. In to človeško je v njem že odrešeno. Kajti Kristus je vstal od mrtvih. Kraljestvo smrti je premagano. Božji Duh že prešinja ta svet in ga od znotraj preoblikuje. In mi, ki smo po veri in krstu združeni s Kristusom, smo sinovi zmage.

Od tod naša odgovornost in naša zavest: mi smo duša sveta. „Kar je duša v človeškem telesu, to so kristjani v svetu,“ pravi Pismo Diognetu. To poslanstvo bomo izpolnjevali le, če bomo trdno povezani z živim Bogom. Z njim se bomo borili za kraljestvo svobode, za kraljestvo Duha, za to, da bo vsakemu dana možnost živeti ta čudoviti spoj Božjega in človeškega. To je: za bogato, radostno in dokončno smiselno življenje.

V svetu praznine, dolgočasje in obupa mora Cerkev postati kraj za prerajanje, kraj, kjer bo človek mogel najti sebe, kjer bo mogel odkriti in živeti božansko kot sestavni del sebe, kjer bo mogel biti v polnosti človek.

S tem bomo postali nosilci upanja za svet in za naš narod. Kajti ta svet potrebuje upanje. Naša civilizacija, v mnogočem tako sijajna, je civilizacija brez upanja.

Kristjan s svojim posebnim odnosom do sveta in življenja opozarja, da poslednji cilj človeka ni zemeljski, naj se torej ne zapira v svojo končnost, naj ne malikuje sebe in svojih uspehov, naj ne pozabi na Boga, ki mu edini daje prihodnost in upanje.

Notranjščina bazilike sv. Petra v Rimu

SV. AVGUŠTIN NAS UČI

Ljubezen do mrtvih

Vsi se bodo prikazali pred sodnim stolom Kristusovim, da bo vsakdo prejel po tem, kar je storil v telesu, dobro ali slabo. Te apostolove besede nam priporočajo, naj storimo pred smrtjo, kar nam bo lahko koristno po njej in naj s tem ne odlašamo na tisti čas, ko bomo samo prejeli, kar smo storili pred smrtjo.

Dokler živiš v telesu, si lahko pridobivaš zasluženja, ki ti bodo koristila, ko te ne bo več med živimi. Tako se bo zgodilo, da boš po tem, kar si storil v tem življenju, prejel pomoč tudi od tistih del, ki jih bodo ljudje naredili zate potem, ko boš ti že zapustil svoje telo.

So ljudje, katerim prav nič ne koristijo te vrste del, ker imajo toliko nezasluženj, da niso vredni nobene pomoči. So pa tudi taki, ki zaradi velikih zasluženj v tem življenju, ne potrebujejo pomoči. Odvisi torej od načina življenja na tem svetu, ali mu kaj koristi ali ne, kar ljubezen drugih stori za duše, ki so se že ločile od teles. Kdor ni zaslužil v tem življenju, da se mu pomaga po smrti, ne sme pričakovati, da bo to zaslužil po smrti. S tem pa ni rečeno, da Cerkev zaman naklanja svojim vernikom dela usmiljenja, čeprav je edino Bog tisti, ki nakloni vsakemu skladno z njegovimi deli. Vsakdo prejme to, kar je zaslužil v tem življenju, ko je delal dobro ali pa je zapravljaj čas s slabimi deli.

Že v knjigah Makabejcev beremo, kako je bila darovana daritev za mrtve. Toda tudi ko bi v Stari zavezi nikjer ne bilo kakšnega zadevnega pričevanja, nam bi zadostovala avtoriteta vesoljne Cerkve, ki se kaže v njeni navadi, da na svojih oltarjih po duhovnikih dviga molitve k Bogu, ko moli tudi za mrtve.

Skrb za mrtvo truplo, za spomenike in za pogreb služijo bolj tolažbi živih, kot pa koristi mrtvih. Ko bi brezbožnezu koristil njegov bogat pogreb, bi moralo biti revežu v škodo, če bi imel revnega ali pa sploh nobenega. Bogatašu iz evangelija, ki se je oblačil v škrlat, je množica služabnikov pripravila v očeh ljudi sijajen pogreb. Toda mnogo

sijajnejši je bil v božjih očeh pogreb ubogega Lazarja, ki so mu ga priredili angeli, ki ga niso nesli v marmornato grobnico, ampak v Abrahamovo naročje.

S tem ni rečeno, da se ni treba brigati za telesa mrtvih ali pa da bi jih celo smeli puščati nepokopana, posebej še, ko gre za pravične in verne ljudi, ki so se posluževali svojih teles kot orodij za vsakovrstna dobra dela. Kajti če je že obleka ali prstan očeta ali katerakoli druga stvar, ki mu je pripadala, toliko bolj vredna časti, kolikor večja je bila ljubezen, ki so jo otroci imeli do svojih staršev, smemo še manj omalovaževati telesa, ki so nam neprimerno draga ter intimneje povezana z nami, kot kakršnakoli obleka. Telesa namreč ne služijo za okras ali za vnanjo pomoč, ampak so bistveni del človeške narave.

Če so vsi ti znaki v tolažbo živim in v izkazovanje ljubezni do mrtvih, so pa tudi pomoč mrtvim. Ko namreč obiskujemo kraje, kjer počivajo njih trupla, se nam nudi lepa priložnost, da priporočimo njih duše svetnikom, naj posredujejo zanje pri Bogu, ki jih je sprejel v svoje naročje.

Toda tudi ko ne bi bilo možno pokopati mrtvih v krajih, ki so za to namenjeni in jim celo ne dati krščanskega pogreba, ne smemo zato opustiti molitev za mrtve. O tem nam da zgled katoliška Cerkev, ki v splošnih molitvah moli za

vse mrtve v občestvu svetih, ne da bi koga posebej imenovala. Tako tisti, ki nimajo otrok, staršev ali sorodnikov, ki bi zanje molili, imajo vendar to dobro skupno mater, ki prosi zanje.

Če manjkajo te molitve prinašane pred Boga z resnično vero in pobožnostjo do mrtvih, menim, da bi bilo za mrtve skoro brez koristi, če njihove telesne ostanke pokopljemo na svetem kraju. Skrbi zatorej za mrtve, kajti če ti ni skrb zanje, potem tudi molil ne boš zanje k Bogu.

Vedi torej, da mrtvim, katerih se spominjaš, nič drugega tako ne koristi, kot če pobožno prosiš zanje, bodisi pred oltarjem, bodisi z miloščino ali pa z deli usmiljenja. Čeprav ti pripomočki ne bodo koristili vsem dušam, za katere se moli, bodo gotovo koristni tistim, ki so v življenju zaslužili to pomoč. Ker pa ne vemo, komu bodo koristili, moli za vse kristjane, da tako ne bo izključen nihče od tistih, katerim morejo in morajo koristiti. Bolje je, da jih je preveč za tiste, katerim ne morejo ne koristiti ne škodovati, kot da bi manjkali samo enemu, kateremu bi bili lahko v korist.

Res je, da vsakdo prosi z večjo vnemo in skrbjo za svoje najbližje v upanju, da bodo tudi oni zanj storili isto. Vse, kar se naredi za pokop telesa, čeprav ne koristi duši, je dejanje človečnosti v skladu z naravnim nagnjenjem, kajti nihče ne sovraži svojega lastnega

telesu. In če to delajo tisti, ki ne verujejo v vstajenje, morajo to delati še z večjo skrbjo tisti, ki verujejo v vstajenje teles. Skrbi, ki jih posvečamo mrtvemu telesu, ki je namenjeno vstajenju in bo nekoč znova združeno z duhom za vso večnost, naj bo bolj kot dejanje človečnosti, kot neka slovesna izpoved vere v vstajenje.

+
Daj mi, Gospod da ob smrti mojih dragih občuim neko zmerno žalost, ko točim solze zaradi te človeške usode. vendar naj jih hitro preneham točiti ob tolažljivi misli vere, ki mi govori, da se verni s smrtjo samo malo oddaljijo od nas, ko gredo v kraj, kjer se jim bo bolje godilo kot tu.

V tolažbo naj so tudi bratski dokazi ljubezni ob pogrebi, izkazani bodisi mrtvim, bodisi meni, da se mi z njimi blaži bolečina; sicer bi se lahko pritoževal z svetopisemskimi besedami: *Pričakoval sem, kdo bo žaloval z menoj, pa ga ni bilo in kdo me bo tolažil, pa ga nisem našel.*

Spolnil bom vsa ta pietetna dejanja do svojih in našel bom v njih tudi ublažitev svoji bolečini. In če ne ljubim samo meseno, temveč tudi duhovno tiste, ki so umrli telesno, ne pa duhovno, bom z veliko zavzetostjo, vztrajnostjo in velikodušnostjo daroval zanje to, kar

Kratke novice

BRUSELJ - Anketa, ki so jo novembra in decembra lani izvedli v državah članicah Evropske zveze, je pokazala, da Slovenijo za vstop v zvezo podpira samo 35% vprašanih. Od trinajst kandidatk imata slabši položaj samo še Romunija in Turčija. (Ave Maria)

VATIKAN - Od 1931 do 1950 je bilo prijavljenih cerkveni oblasti 28 Marijinih prikazovanj, od katerih jih je Cerkev zavrnila 18, 2 priznala kot pristni, ostalih 7 pa cerkvene oblasti še vedno preučujejo. (Mladika)

jim bo nedvomno v korist njihovim dušam: daritve, molitve in miloščino.

Proč od mene, da bi žaloval tako, kot to delajo pogani, ki nimajo upanja. Naravno je, da me prevzame žalost, a naravno je tudi, da najdem tolažbo v upanju. Naj izgine žalost, kajti imamo veliko razloga za medsebojno tolažbo. Po veri naj preneha jok in bolečina. Sredi tolikšnega upanja ni primerno, da je še naprej žalosten tempelj božji. V njem prebivaš ti, ki si dober Tolažnik, ker nam daješ velike obljube in nas nikdar ne varaš.

Srečanje slovenskih misijonarjev, ki so bili na počitnicah v Sloveniji, je bilo v fari Sv. Jakoba v Ljubljani. Med zaključno sv. mašo je ubrano prepeval Kranjski kvintet.

Povezuje nas ista katoliška vera

Iz pridige nadškofa Franca Rodeta

Ista vera in ista Cerkev - to je po besedah nadškofa Rodeta na 20. romanju treh dežel na Brezje - tista najmočnejša vez za narode na tem „prostoru, kjer se stikajo latinska, germanska in slovanska kultura“. Nadškof Rode: „Zavest, da smo 'vsi krščeni v enem Duhu' in da 'smo v Kristusu vsi eno telo', mora biti med nami vse bolj živa. Edino ta zavest lahko odstrani nacionalistične in ideološke mejnike, ki so jih v preteklem stoletju postavili med nas nosilci nekrščanske misli, ki so sejali nacionalno in razredno sovraštvo.“ Kristjani smo poklicani - „skupaj s pametnimi ljudmi vseh miselnih obzorij“ -, da delamo za spoštovanje, strpnost in plodno sodelovanje“. K temu nas mora nagibati tudi naša dolga skupna zgodovina, je dejal nadškof. „Na naš prostor lahko obrnemo besede, ki jih je zapisal poznolatinski pesnik Rutilius Namatianus: Različnim narodom si pripravil eno domovino.“ - „Potem smo se začeli razhajati. Vsak je poudarjal svojo identiteto proti drugemu.“ Najbolj so nas razdvajale tri ideologije prejšnjega stoletja - fašizem, nacizem in komunizem. Rode:

„Vsekakor je naša krščanska naloga, da ostanke teh ideologij premagujemo vsak v svoji deželi in znova odkrivamo našo skupno duhovno in kulturno dediščino in se tako približujemo drug drugemu. /.../ Seveda smo si v XX. stoletju zaradi omenjenih ideologij povzročili veliko trpljenja, vendar moramo biti sposobni, da drug drugemu odpustimo in gledamo predvsem naprej, v naloge, ki so pred nami.“

Med nalogami, ki nas čakajo, izstopa gradnja skupnega evropskega doma, kjer imamo kristjani posebno poslanstvo. Nadškof Rode: „Naša naloga je torej, da v Evropo, ki podlega sekularizmu in verski brezbriznosti, poneseimo vero in krščanske vrednote.“ Pogoji za to pa je, da se sami odločimo za evangelij in ga brez kompromisov živimo.

(L. P. v Nedelji)

VEDNO ŽIV SPOMIN

Kljub nestanovitnemu vremenu se je v nedeljo, 8. julija, zbrala na Lajšah lepa množica in se poklonila žrtvam okupacije, vojne in revolucije na Primorskem. Pred cerkvico, ki je nastala iz nekdanjega senika, kjer je na začetku februarja leta 1944 dosegla svoj krvavi višek „tragedija v Cerknem“, je bilo somaševanje, ki ga je vodil koprski škof msgr. Metod Pirihi. Sodelovali so združeni cerkveni pevski zbori iz vipavske dekanije, ki so pred sklepom slovesnosti izvedli tudi krajši kulturni program. Škof in duhovniki so po maši v sprevodu šli do brezna, kjer ležijo trupla 14 od komunistov zverinsko pobitih Cerkljanov, med njimi kaplana Lada Piščanca in Ludvika Sluge. Do zdaj pa žal še ni bil izbrisan pečat njihovega „izdajstva“, saj ni bil odstranjen krivični in lažnivi napis na spomeniku padlim tečajnikom partijske šole v Cerknem. Med množico so bili tudi nekateri sedanji in bivši vidni predstavniki slovenskega političnega življenja. Med mašno daritvijo je škof msgr. Pirihi imel homilijo, ki jo objavljamo v celoti.

HOMILIJA msgr. METODA PIRIHA

„Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodi obilo sadu“ (Jn 12,24). S temi besedami je Jezus na predvečer svojega trpljenja napovedal svoje poveljčanje preko smrti na križu. Te besede močno odmevajo v naših srcih na tem kraju, na katerem se ne spominjamo le žrtev vojne in revolucije, ampak med njimi tudi mnogih pričevalcev za vero dvajsetega stoletja, kakor jih imenuje sveti oče.

Zato smo si danes nadeli rdeče liturgično oblačilo, znamenje mučeništva in pričevanja krvi. Zato danes za mnoge žrtev ne le molimo, ampak se jim tudi priporočamo: Slovenski pričevalci za vero 20. stoletja - prosite za nas!

Kristus je tisto zrno, ki je umrl in nam s svojo smrtjo podaril nesmrtnost. Ponjegovih stopinjah so šli njegovi učenci, nepregledne množice iz vseh narodov, rodov, jezikov in ljudstev: pričeval-

ci za vero, nedolžni mučenci, pogumni klicarji evangelija in tihi služabniki Božjega kraljestva. Med njimi so tudi 204 Slovenci, 19 iz naše škofije: Angela Breclj, Jože Breclj, Marica Breclj, Martin Breclj (vsi iz Žapuž v župniji Šturje), Ivan Bric iz Dornberka, Franc Gabrejna, župnik v Lozicah, Emil Kete, bogoslovec s Planine pri Ajdovščini, Alojz Kristan, župnik župnije Golac in soupravitelj v Munah in na Vodica, Albin in Jožef Lavrenčič, oba iz duhovnije Logje pri Kobaridu, Gisela Lavrenčič iz Robedišča pri Kobaridu, Vera Lestan iz Mirna, Alojz Obič, župnik v Jelšanah, Ladislav Piščanc in Ludvik Sluga, oba kaplana v Cerknem, Anton Šatelj, župnik v Štanjelu, Filip Terčelj, duhovnik, doma iz Grič v župniji Šturje, in Izidor Zavadlav, župnik v Gorenjem Polju. Seznam nikakor ni popoln in tem imenom bodo dodali še druga. Nikoli pa ne bomo mogli zajeti vseh; njihovo število je preveliko in seznamov pobitih ne prejšnja ne sedanja oblast še vedno ni naredila in objavila. Imenujmo jih „neznani junaki“ za vero, za Kristusa, za Božje kraljestvo.

Sveti oče je ob priložnosti razglasil prve pričevalce za vero 20. stoletja lani v rimskem Koloseju ponovil svoje misli iz pisma V zarji tretjega tisočletja in dejal: „Cerkev prvega tisočletja se je rodila iz krvi mučencev: 'Sanguis martyrum - semen christianorum'. Zgodovinski dogodki, povezani s podobo Konstantina Velikega (cesarja, ki je leta 313 dal kristjanom svobodo; op. M. Pirihi), ne bi nikoli mogli zagotoviti razvoja Cerkev, kot se je izkazal v prvem tisočletju, če ne bi bilo tiste setve mučencev in tiste dediščine svetosti, ki sta označevali prve generacije kristjanov. Na koncu drugega tisočletja je cerkev znova postala Cerkev mučencev. Pregarjanja kristjanov - duhovnikov, redovnikov in laikov - so uresničila veliko setev mučencev na različnih delih sveta“ (V zarji tretjega tisočletja, 37, v: Cerkveni dokumenti 58, Ljubljana 1995).

Zadnjih deset let, odkar smo samostojna država in v de-

Spominska slovesnost v Lajšah, 8. julija, kjer je vodil somaševanje in tudi pridigal koprski škof Metod Pirihi.

mokratičnem sistemu v nastajanju, se lahko brez strahu za posledice spominjamo žrtev revolucije in pričevalcev za vero. Prej je bila to prepovedana tema in, kdor si je drznil kaj reči, je bil kaznovan bodisi na podlagi uradne obtožbe bodisi z izgubo službe, z nemogućnostjo napredovanja v družbi, s premestitvijo v drug kraj, itd. Samo duhovniki iz naše škofije so po vojni prebili v zaporih čez 80 let. Če bi tem letom prišteli še leta, ki so jih prestali laiki, bi gotovo dosegli tisoč let in več. Danes kazni zaradi takšnega ali drugačnega pričevanja za resnico ni več. Pojavilo pa se je nekaj drugega. Mnogi politiki, mediji in učitelji ter preko njih mnogi mladi so osvojili geslo: Pozabimo preteklost! Mislimo na prihodnost! Vse te fraze ne prihajajo iz želje, da bi narod poenotili, ampak da bi mu preprečili spomin na storjene zločine. Da bi ga nekako odrezali od teh spominov. Da bi končno mnogi ostali nekaznovani, ohranili položaje in predvsem dobre pokojnine.

Kadar kot ljudje Cerkve razmišljamo o tem in kličemo preteklost v spomin, nimamo niti najmanjše želje po maščevanju. Zavedamo se, da je sodba Božja in da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Preteklost kličemo v spomin prav zaradi prihodnosti, zato, da bi nam in zanamcem zgodovina bila učiteljica, da bi bila stalno svarilo: nikoli več vojne, nikoli več revolucije! Da ne bi ponavljali napak preteklosti,

ampak se iz njih učili. Da ne bi prihodnji rodovi živeli z lažjo, ampak v sijaju resnice, kajti resnica vas bo osvobodila, kot je rekel sam Jezus. In končno tudi za to, da bi vendarle nehali v zgodovinskih učbenikih, na raznih proslavah in v zapisih na spomenikih polovico slovenskega naroda imeli za izdajalca. Ali se zgovorniki fraze: Pozabimo preteklost! sploh zavedajo, kaj zahtevajo in kakšno breme puščajo na narodu?

Cerkev se svojega odnosa do časa in do sveta uči v bogoslužju, ki ga obhaja tukaj in sedaj, spominjajoč se velikih Božjih del v upanju prihodnje slave. Za bogoslužje zares lahko rečemo, da je učitelj življenja. Verniki izhajamo iz preteklosti, živimo v sedanjosti - za prihodnost! Ne samo za prihodnost, ki bo minila ob koncu časov, ampak za večnost, ki se bo takrat šele začela.

V berilu, iz Knjige modrosti, smo se spomnili pričevalcev za vero izpred dveh tisočletij in več. Mnogi Judje so dali življenje za vero v preganjanjih pod Grki in Rimljani. Sveti pisatelj jih blagruje, čeprav se je njihov konec zdel kot nesreča. Ker pa so bili preizkušeni v trpljenju kakor zlato v topilnici, jih je Bog sprejel kot žgalno daritev. Glejte, kaj je bilo na tem kraju 3. februarja 1944? Petnajst popolnoma zapuščenih ljudi, ki so zrlji smrti v oči. Nemočni toliko kot nedolžni, prestrašeni toliko, kot trdni v veri, brez upa kot ljudje in polni upanja kot kristjani. Imeli so še izredno srečo,

da sta jima dva duhovnika - o tem smo prepričani - dala skupno odvezo. V mnogih naših breznihih pa ležijo pokopani tisoči, ki niso imeli te milosti kot žrtve za Lajš. Za njih lahko rečemo: Božje usmiljenje so dosegli zaradi svoje nedolžnosti. Smrt jih ni ločila od Kristusove ljubezni. Nasprotno, še globlje jih je potopila vanjo! Res je s stališča oblasti nepojmljivo, da njihova telesa še vedno ležijo v breznihih naših gozdov, a tolaži nas gotovost, da so njihove duše v brezni Božje ljubezni, od katere jih ne more ločiti ne smrt ne življenje ne angeli ne poglavarstva ne kaka druga stvar.

Po Jezusovem zgledu, ki je na križu molil: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“, po zgledu sv. Štefana, ki je umiral z besedami: „Gospod Jezus, ne prištevaj jim tega greha“ in po nagibu lastnega srca molimo za vse, ki so te zločine zakrivali.

Jezus je zagotovil, da zrno, ki je vrženo v zemljo in umrje, obrodi obilo sadu. V zaupanju na njegovo besedo, ki je živa in učinkovita, smemo prositi za več življenja v naši primorski škofiji, za več otroškega smeha in joka, za več srečno poročenih zakoncev, za več gorečih duhovnih poklicev, za več dobrih učiteljev in vzgojiteljev, za več pridnih kmetov in kmetic, za več poštenih politikov, za več svetih duhovnikov, redovnikov in redovnic. Slovenski pričevalci za vero - prosite za nas!

(Novi glas)

Del množice, ki se je udeležila spominke slovesnosti v Lajšah.
(Foto: M. Šušteršič)

SLOMŠEK, UČENIK ZA VSE ČASE

(2)

Zorko SIMČIČ

Ko so ob vstopu v novo tisočletje in prej ali slej tudi v drugačne geografske in celo socialne strukture toliki med nami brez jasnih stališč - vprašajmo se samo, kdaj smo zadnjič slišali govoriti o osebnem ponosu, o časti - kako se počutimo? Ko opazujemo že samo zadnjih 80 let in vidimo, kako so se celi predeli slovenskega ozemlja potujčili, ali je res znak črnoglednosti, če se neki slovenski mislec sprašuje, „*ali se nam ni kljub lastni državi bati potujčevanja, 'karantanizacije' pa tudi Slove-nije?*”

Ne zatiskajmo si oči. Naš narod je v svoji zgodovini res trpel kakor malokateri drugi. Kaj vse doživel, na srečo tudi preživel, vendar... nikar si ne dopovedujmo, da „vsega kriv je tuji meč”. Da, premnogega je bil kriv, a ne vsega.

Kakšna preprosta, a velika modrost je v Slomškovi basni o drevesih, ki so prestrašena zajokala ob pogledu na svetleč se sekire, pa dobila opomin starega hrasta: „Ne bojte se. Dokler nobeno od nas ne da tem sekiram toporišča, nam ne morejo škodovati, najsi bodo še tako nabrušene.” Noben sovražnik, dodaja Slomšek, „nam ne more škodovati, ako mu mi sami ne damo priložnosti”. Če mi sami ne sodelujemo z zlom. Tista njegova nekoč drugič izražena misel: „Marsikatera bukev v svojem koncu toporišče da,” bi tudi našo zgodovino - tudi to polpreteklo - mogla marsikdaj drugače osvetliti, kakor smo navajeni.

Med seboj tolikokrat opazujemo, in to dostikrat prav v imenu kulture, preziranje narave. Preziranje ne samo moralnih ampak tudi naravnih zakonov. Če je včeraj kak Marx govoril o tem, da je dosedanja filozofija svet razlagala, zdaj pa gre za to, da ga spremenimo, potem smo danes priče ljudi, ki ne govorijo več o spoznavanju narave ampak o dominiranju in torej se temu, čemur smo nekoč pravili „zakoni narave” smehlja ne samo množica s ceste, ampak kdaj tudi vrhovi najvišjih učnih ustanov. Zdi se, da je vseeno, kaj misliš, pa tudi, kaj delaš, predvsem pa, kaj opustiš. Pri pojavih v naravi se sicer ne da zanikati, da imajo vzroki učinke, toda v duhovnem svetu...

Ni nujno, pravijo, da bi razlogi imeli posledice, da bi sploh kaj imelo posledice. In ker je vrh vsega baje pa še po več resnic ali pa sploh ni nobene resnice. „Če boš pometel slavo svojih junakov / prednikov/, boš pripravil mlajšim pogin.”

Če se kamen z viška zatoči, ne jenja, dokler v globini ne obleži.” (Nekakšna konkretizirana varianta Akvinčevega „Parvus error in principio...” - Majhna zmota v začetku...)

In tudi tisti: „Hočeš druge vneti, moraš sam goreti,” pove samo to, da „Če boš ti sam vnet, bodo drugi ob tebi zagoreli.”

Če... Učinki bodo sledili. Skoraj vsi Slomškovi nauki so zgrajeni na recipročnosti. Danes pa je med nami zavladal nekakšen bi dejali „a-konsekventizem”, in ta „ne-posledičnost” skoraj dominira naša ravnanja, izpodjeda korenine.

Pa slišimo: „Dobro, pa recimo, da imajo besede, naša dejanja ali opustitve res posledice, celo hude posledice - in kaj potem! Kaj me briga, kaj bo za menoj!

Za menoj - potop!” Važno je, da uživamo! Sedaj!

Kakor da dandanes čas ne bi tekel hitreje, kakor da ne bi bili skoraj vsak dan priče novim res čudovitim odkritjem... toda ali tudi ne novim nevarnostim? Ali smo res tako prepričani, da ne more priti do potopa še pred našo smrtjo? In torej tisti „apres nous...” ni tako nujno pomirjujoč...

Kakor bi nam danes Prešeren poleg ljubezenskih pesmi najbrž ponovno zapel tudi svojo *Elegijo kranjskim rojakom*, tako bi pa Slomšek najbrž ponovno in ponovno govoril, da ni naključje, če je od nekdanj razumnost prva med krepostmi, „krmar kreposti”. Zdrava pamet.

Razen če nočemo videti, kaj se po svetu dogaja, se ne moremo zazibati v brezskrbnost. Toda tudi črnoglednost ni na mestu, bi dejal Slomšek. Kakor pravi eden njegovih življenjepiscev, „*ob vsem trpljenju, ki ga je doživljal, diha iz njegovih pisem in dejanj neka ljubka veselost. Tu ni strahopetnega omahovanja in črnoglednega obupavanja.*” In Slomšek piše prijatelju: „*Vse, kar je trpko na svetu, ima svoj dan vstajenja.*” In v času najhujšega trpljenja je znal reči: „*Post tenebras spero lucem.*” (Po temi, upam, da bo zasijala luč).

Po skoraj polstoletni zamolčanosti ni čudno, če se mnogi ne zavedajo Slomškove veličine: ne samo tega, da je bil „oče slovenske šole”, da je bil po mnenju drugega zgodovinarja, pionir slovenskega šolstva”, da je bil „človek, ki je preko Mohorjeve družbe naučil slovenski narod brati”. Mnogi ne vedo niti tega, da je Slomšek po mnenju še kakega drugega literarnega zgodovinarja - in to svetovnonazorsko Slomšku nasprotnega (mislim Frana Kidriča) - „človek, ki zavzema kot duhovnik in škof prvo mesto v slovenski zgodovini po Cirilu in Metodu,” in da Slomšek „ni bil samo reformator slovenske šole, marveč pravi ljudski pedagog”. Vsekakor prej ali slej bodo otroci mogli brati v berilih tudi mnenje kakega Slodnjaka, za katerega je Slomšek „poleg Prešerna najlepša osebnost, ki jo je v prvi polovici XIX stoletja rodila slovenska zemlja”, pa tudi Župančiča, ki je razmišljal, kako Slovenci še nimamo velikega modrijana, zraslega iz naše zeml-

je, ki bi blagoslovil naše stvari in jih tako pridružil vseobčnosti, ki pa je dodal, da je v vsej naši zgodovini „morda še največ blagoslova padlo iz Slomškovih rok”.

Kaj vse nam ima Slomšek povedati. Vendar bolj kot brati o njem, bi morali brati njega samega. *In ali ni prav danes tu kraj in čas, da vprašamo: v zadnjih letih je res izšlo kar nekaj knjig o Slomšku, tudi izborov iz njegovih del, toda ali ni že čas, da bi se državna oblast s sodelovanjem cerkvene naposled odločila za izdajo njegovih ne le izbranih ampak zbranih del?* Gre vendar za vrzel v zgodovini naše narodne kulture. Saj je celo zgodovinarjem zakrito še marsikaj iz Slomškovega delovanja. Koliko je še gradiva, koliko že samo še neprevedenih latinskih in nemških pisem, poslanih prijateljem ali tujim dostojanstvenikom. Skratka: da bo naposled Slomšku dano mesto, ki mu v zgodovini slovenske kulture pripada.

„Človeška družba v naši dobi je bolna, je kakor slabokrvna zaradi verske brezbrzičnosti. Vse njeno prizadevanje je kakor zidanje na pesek...”

Je to pisal Slomšek pred stopetdesetimi leti ali piše danes?

In ko niti ne gre samo za versko brezbrzičnost.

Ne bomo uganjali katastrofizma. V Slomškovem imenu še posebej ne. Vendar ali smemo lahko živo obračati pogled od realnosti? Danes, ko že niti ne vpijemo več po „kruhu in igrah”, ampak hočemo samo še igre in igre, samo še zabave.

Medtem pa - izumiramo. Seveda bo iskati prvi vzrok za to izumiranje v uživačelnosti, v nepripravljenosti za žrtvovanje. Ali se pa ne skriva za tem tudi strah pred življenjem, ki prihaja iz povsem istega vira, kakor številni samomori, „svojomorstvo”, kakor pravi Slomšek iz nevedenja smisla življenju in strahu pred odgovornostjo. Sad nihilizma, ki je prej ali slej moral roditi svoje.

Naša družba je bolna. Vendar pa tudi ta bolezen, bi lahko dejali, „ni bolezen za smrt”. Sicer pa - bolezen sama ni vedno nekaj tragičnega. Bolečine so lahko tudi samo pravočasni alarm, da se zavemo nevarnosti. Tragično bi bilo, če se bolezen ne bi zavedli, ali pa če bi se je zavedli, pa bili že tako apatični, da ne bi ozdrave-ti niti hoteli.

Strah pred življenjem. Bolezen. Toda če kdo, imamo ravno mi pravega zdravnika, velikega psihiatra. Prašnikarjeve besede novomašniku Antonu so nenedoma vse več kot pa samo v zanosu slavnostnega govora izrečene želje: „Pos-

Slavje v nebesih

Lojze KOZAR ml.

Tisti dan, ko so na zemlji obhajali 19. september 1999, je bilo v nebesih nadvse slovesno. Zbori angelov so od ranega jutra prepevali radostne pesmi, da so dvignili glave tudi tisti bolj zamišljeni svetniki.

„Saj res,” so dejali drug drugemu in mladostni obrazi so se jim blaženo nasmehnili. „Eden izmed nas bo ta dan na zemlji povišan, dodeljena mu bo čast oltarja.”

Pred nebeškim tronom so se zbirali nebeščani, ki so bili s slavljencom še posebej povezani. Tam je bil najprej sveti Anton. Na ustih mu je igral vesel nasmeh, kajti s povišanjem svojega varovanca je bil tudi on počaščen. Ob njem je stal sveti Martin, ki je v nebesih dobil nov, cel plašč. Tudi on je vsa zemeljska leta spremljal slavljenca. V zavetju njegove cerkve je novorojenček prejel božje otroštvo. Tam, v cerkvi sv. Martina je prejemal prvi krščanski pouk. Tam je prejemal zakramente. Ob škofovskem posvečenju je Antonu podaril še svoje ime, da se je odtlej imenoval Anton Martin. Sveti Martin je upravičeno stal v prvi vrsti in se blaženo smehljaj.

Tam je bil še sv. Ožbalt, ki so ga spomini zanesli v davno preteklost, ko je Tonček pasel ovce blizu njegove cerkvice. Živo je stopil predenj pastirček, ki je poučeval vrstnike na stopnicah njegove cerkve.

Pred nebeški tron so prihajali še drugi

nebeščani. Prihajal je škof Friderik z gručo svojih Indijancev, pa škof Janez iz južnih krajev. Prihajal je frančiškanski pater Vendelin. Nato se je tronu bližala velika množica. Na njenem čelu so stopali mladi Lojze, študent Jaroslav, škof Anton, župnik Danijel, kirurg Janez, arhitekt Jože. Sledila jim je nepregledna množica. Večino so sestavljali fantje in mladi možje, ki so prihajali v vrstah po dva. Zdaj so imeli vesele obraze, sledovi trpljenja so izginili. Z druge strani je prihajala druga množica nebeščanov: mož, žena, otrok, ki so že zdavnaj zapustili slovensko zemljo in zemeljski dom zamenjali z nebeškim.

O, ko bi tista množica pod Pohorjem videla te nebeščane! Kako bi se njihova srca vzradostila! In ko bi tudi drugi Slovenci videli svoje nebeščane! Kako drugače bi teklo njihovo življenje! Koliko lepše bi bilo! Koliko več luči bi bilo v njihovih srcih in v njihovih očeh! Koliko več življenja bi bilo med njimi!

In potem je množica nebeščanov vzvalovila. Iz ozadja je proti nebeškemu tronu stopal Anton Martin. On, ki je naredil dolgo pot od Sloma do Maribora. On, ki je po štajerskih gričih naredil dolgo pot do svetosti. On, ki je mnogim prižgal luč vere. On, ki že sto sedemintrideset zemeljskih let uživa srečo nebes. On, ki je pod Pohorjem zbral množico, kakršne slovenska zemlja še ni nosila.

tavljen si na svečnik, da boš s svojim vedenjem in naukom svetil vsemu svetu, da boš učenik vernim, tolažnik žalostnim, **zdravnik na duši bolnim.** Na duši bolnim...

Če bi hoteli parafrazirati znano misel, po kateri „so hudi časi, v katerih so grške drame spet aktualne”, bi lahko dejali, da so hudi časi, kadar je Slomšek aktualen. In danes je. Žal. A je.

Hudi časi. So pa tudi - lepi časi! Ob našem „slovenskem Ciceronu”, kakor so pravili Slomšku zaradi njegovih mojstrskih govorov, bi se kazalo za hip ustaviti tudi še ob starem rimskem Ciceronu, ki je dejal: „Ni druge stvari, pri kateri bi se človeška krepost bolj približala božanstvu, kakor je takrat, ko človek ustanavlja novo državo, nova mesta ali ko stara mesta vlada.”

Kak izziv pogumnim in modrim Slovencem na pragu novega tisočletja. Ob vseh nevarnostih, ki jih časi prinašajo - kak izziv zlasti mladim, da bi si tudi oni vrezali v meso svojega srca Slomškovo mladostno geslo: „Shivet' ino vmret za Slovenstvo”.

O Slomšku je bilo ob toliko oznakah rečeno tudi, da je „utelešenje najbolj plemenitih slovenskih vrednot”, da je „predstavnik eksistenčnih pravic majhnih narodov”, pa tudi, da je „slovenstva žive vode večni vir”.

To slednje ni samo leporečje, umetelno skovana glasovna figura, aliteracija. Kdor jemlje Slomška v roke in se z njim pogovarja, ne samo, da to resnico zaslu-ti. Jo ve.

Kaj več bi nam Slomšek mogel dati?

Tedaj je zadonelo po vseh nebesih, slovesno zvonjenje je naznanilo, da je nastopil sveti trenutek. Oči vseh so bile uprte na tron, v troedinega Boga, v Očeta, Sina in Svetega Duha, v to živo, brezmejno ljubezen.

„Anton Martin!” je poklicala neskončna ljubezen.

„Tukaj sem!” je spregovoril zdaj mladostni škof.

„Pravkar te je moj služabnik Janez Pavel razglasil za blaženega. Kristjani v zemeljski domovini Sloveniji se bodo odslej še bolj ozirali vate, ti izkazovali čast in zahvalo. Pa tudi s prošnjami te bodo obsuli. Ker sem po svojem namestniku potrdil tvoje bivanje v nebesih, bom tudi izpolnjeval tvoje prošnje. Ti izbiraj, ti prinašaj predme prošnje, ki ti jih bodo verni Slovenci izrekli. Kar boš položil pred moj prestol, bo izpolnjeno.”

„Bodi vedno hvaljen in poveljevan, troedini Bog!” je vzkliknil blaženi Anton Martin.

Množica pa je začela vzklikati njegovo ime: „Anton Martin! Anton Martin!”

Angeli so ubrali pesem v čast Antonu Martinu in vsa množica je poprijela.

„Hvala tudi vam,” je nato dejal blaženi Anton Martin. „Zdaj pa zapojmo še v čast Bogu.” In je sam začel peti z lepim, čistim glasom: „Hvala bod' gospod' Bogu!”

Še angeli so ostrmeli in prisluhnili. Po drugi kitici, ko je pela že vsa množica, so tudi angeli na ves glas prepevali pesem blaženega Antona Martina: „Češčen bodi trojni Bog, Oče, Sin in ti, Duh sveti!”

Petje je napolnjevalo vsa nebesa in razveseljevalo srca nebeščanov. Sredi tega radostnega valovanja se je Bog s svojega trona ozrl na zemljo, na dvestotisočglavo množico v zamegljeni betnavski ravnini. Zaukazal je soncu naj močneje posije, naj popije drobne kapljice, ki so ljudem zastirale pogled v nebo. Sonce je takoj ubogalo in čez nekaj trenutkov odstranilo megleno pregrinjalo, da je luč oblila zbrano množico. Vsako srce je bilo napolnjeno z blagodejno lučjo, z radostjo in mirom, s tisto nadzemeljsko srečo, ki jo daje vera.

„Hvala Bogu, hvala blaženemu Antonu Martinu,” so vzklikali ljudje, ko so odhajali na svoje domove.

S slavljen na betnavski poljani se je izteklo tudi slavlje v nebesih. Svetniki so odhajali vsak po svojem opravku, da nadaljujejo zbiranje molitev vernih zemljanov, da njihove molitve pridružujejo svojim in jih prinašajo pred Boga. Tudi blaženi Anton Martin je ves srečen, ves zagledan v božje obličje odhajal služiti ljudem, predvsem svojemu ljubljenu narodu.

Čudodelna ROŽNOVENSKA GOSPA iz Córdoba

Metka MIZERIT

Vsaka božja pot ima svojo zgodo vino. Čim starejša je, tem bolj je njen začetek zavrt v skrivnost. Vedno pa najdemo tudi kaj zgodovinskih podatkov. Tak je primer Čudodelne Rožnovenske Gospe iz Cordobe.

Menih Francisco Victoria, prvi škof v Tucumanu, je poslal iz Španije dva kipa in sicer Kristusovega za osrednjo cerkev v Salti in Rožnovenske Matere Božje za samostan sv. Dominika v Cordobi. Oba kipa sta prišla v Ameriko na čudežen način.

Na večer 19. junija 1592 se je čutil v Callao v Peruju hud potres. Taki pojavi so bili v pokrajini običajni in ljudje so

bežali na obalo, ker so bili prepričani, da je to najbolj varen kraj. Ob zori naslednjega dne so prebivalci mesta Callao, ki so se zatekli na obalo, zagledali na obzorju dva zaboja, ki so ju morski valovi porivali v smeri obale. Potegnili so skrinji iz morja in odprli. V njih so našli oba prej omenjena kipa z natančnim naslovom na obeh skrinjah. Novica o nenavadnem pristanku se je hitro razširila po vsej pokrajini. Sam podkralj Peruja, García Hurtado de Mendoza, je prišel v Callao in ukazal, da naj oba kipa prenesejo v Limo. Tu so ju slovesno počastili. Takratni nadškof Lime, Santo Toribio de Magrovejo, je opravil slovesno zahvalo. Ko so končali s slavljenjem, so sklenili, da bodo izpolnili voljo odpošiljatelja.

Ljudje so v procesiji spremili oba kipa do mestnih vrat, odkoder naj bi nadaljevala potovanje v primernem spremstvu. Po poročilu jezuitskega patra Lozana so v vsaki vasi na poti proti cilju počastili oba kipa in zamenjali spremstvo. Karavana je srečno prispela do Salte, kjer je ostal Kristusov kip. Tam je še danes. Spremstvo pa je v pobožnem romanju nadaljevalo pot in nosilo kip presvete Device do Cordobe.

Dominikanska skupnost in vsi mestni prebivalci so sprejeli dragoceno podobo izredno slovesno. Od tistega dne dalje je Čudodelna Rožnovenska Gospa središče verske pobožnosti v Cordobi. Prebivalstvo ji je sezidalo veličastno svetišče, ki je hitro postalo slavno zaradi številnih čudežev, ki jih je izvršila presveta Devica vsem, ki so tukaj iskali Njenega nebeškega varstva.

Milostni kip Rožnovenske Matere Božje je visok 1,44 m. Izrezljan je iz lesa, obraz in roki sta natančno izdelani. Tudi Jezušček je izredno skrbno oblikovan. Milostno podobo so goreče častili ves čas.

Čudodelna Rožnovenska Mati Božja je posebej varovala vojake, ki jih je vodil Liniers v času angleške zasedbe

mesta Buenos Aires. Liniers je bil član Bratovščine Rožnovenske Matere Božje. Prosil je njenega varstva in ji v zahvalo poklonil dva prapora, ki so jih vzeli angleški vojski. Prebivalci Cordobe so v tistih dneh neprestano prosili pomoči Čudodelno Rožnovensko Gospo. Tako leta 1806 kakor tudi 1807 so v tridnevnih in devetdnevnih prosili zmago domači vojski proti angleškemu osvajalcem. 13. julija 1807, ko so končali devetdnevno, je prišlo v Cordobo uradno sporočilo o zmagi. 23. avgusta so opravili slovesno zahvalo pred čudodelnim kipom Rožnovenske Gospe.

Zgodovinsko je dokazano, da je v času javnih nesreč, kakor so suša, epidemije in druge nezgode, ljudstvo prosilo presveto Devico in vedno je uslišala njihove prošnje.

Posebno v času suše so ponesli njen kip v procesiji in ljudsko izročilo pripoveduje, da nikoli niso dolgo čakali dežja.

Tudi v času bolezni in epidemij so prosili Devico in vedno je izpolnila prošnje svojih častilcev. Tako je bilo leta 1867, ko je razsajala kolera. Po prošnji procesiji s čudodelnim kipom Rožnovenske Gospe je bolezen pojenjala in kmalu popolnoma izginila.

Ta edinstvena zaščita, ki so jo verniki občutili ob tolikih priložnostih je bila vzrok, da je škof Reginaldo Toro, v imenu svoje škofije, prosil svetega očeta za papeško kronanje.

V soboto, 1. oktobra 1892, je mons. Reginaldo Toro slovesno kronal kip Čudodelne Rožnovenske Gospe v imenu svetega očeta Leona XIII. To je bil res slovesen dan za učeno, katoliško mesto Cordoba.

Leta 1937 je sveti oče Pij XI. Čudodelno Rožnovensko Gospo proglasil za Zavetnico nadškofije Cordoba. 3. oktobra istega leta je mesto z veličastnimi obredi proslavilo ta razglas. Sto tisoč vernikov je spremljalo svojo Kraljico in Zavetnico v slavnostni procesiji in pet tisoč mož je v nočnem slavlju prejel sveto obhajilo.

7. oktobra 1959, na praznik Rožnovenske Matere Božje, je bila v Cordobi začetna slovesnost narodnega evharističnega kongresa, ki je imel kot pokroviteljico Čudodelno Rožnovensko Gospo. V slovesni procesiji, ki je odšla iz bazilike sv. Dominika, so nesli čudodelni kip v stolnico. Tam ga je sprejel kardinal Fernando Cento, ki je bil zastopnik svetega očeta Janeza XXIII. Lahko se je prepričal o veliki ljubezni do Rožnovenske Gospe in do svetega očeta, ki jo gojijo prebivalci mesta Cordoba.

Angel jasnosti

Anselm GRÜN

Nekateri ljudje lahko v diskusiji čisto jasno formulirajo, za kaj prav zaprav gre. Poslušajo argumente. Čutijo emocije, ki so udeležene v pogovoru. In z vso jasnostjo nakažejo, kaj je pravi problem in kje bi mogla biti rešitev. Ali v osebnem pogovoru ti čisto jasno povedo, kaj si doslej spregledal, katere so tvoje resnične blokade in kaj bi moral spremeniti, da bo bolje s teboj. Tega se niso učili. Niso nujno psihologi. Imajo pa jasen pogled za bistveno. Ne rečejo veliko. Toda če kaj rečejo, zadene žebelj na glavo. Pojasni jo nekaj, kar je v tebi bilo še motno in neprozorno. Zate so angel jasnosti.

Angel jasnosti bi rad prišel tudi k tebi in izvalil iz tebe zasnovo, ki jo imaš že v sebi. Gotovo si že sam kdaj izkusil, da si jasno spregledal, da ti je bilo naenkrat vse jasno. Takšna doživetja so vedno dar, ki nam je dan. Tu potem vse zasije. Tu sije

bistveno skozi obrise. Tu prihajamo v dotik z resnično bitjo in z izvorno in neponarejeno podobo svoje lastne osebe.

Gotovo tudi poznaš izkušnjo, da ti je naenkrat postalo jasno, kaj naj storiš, kaj je tvoja osebna poklicanost, kako naj se nadaljuje tvoja pot. Jasno si spoznal, kako je s teboj. Naenkrat si razumel samega sebe. Morda si dolgo tuhtal o sebi in si nisi prišel na jasno. Toda naenkrat je prišel kot strela z jasnega preblisk, ki ti je vse pojasnil. Tedaj te je obiskal angel jasnosti in ti odprl oči za bistveno. Ali pa si stal pred kako odločitvijo. Dolgo nisi vedel, kako naj bi se odločil. Toliko razlogov je govorilo za in proti. Bilo je toliko možnosti, med katerimi si lahko izbiral, na primer pri izbiri poklica. In naenkrat ti je bilo popolnoma jasno, česa bi se rad lotil. Tu si popolnoma jasno čutil angela, ki je v tvojem razklanam srcu ustvaril jasnost. Ali pa si bil zapleten v položaj, ki je bil popolnoma nejasen. Nisi spregledal, za kaj pravzaprav gre. In naenkrat se ti je vse razjasnilo.

Angel jasnosti bi ti rad pomagal, da jasno spoznaš samega sebe, da vidiš samemu sebi do dna. Če si v tem izurjen, potem lahko postaneš tudi angel jasnosti za druge. Potem lahko v kakem pogovoru tudi naenkrat jasno vidiš, kaj bi drugi pravzaprav potreboval, kaj bi mu dobro delo. V njegove zmedene misli lahko prineseš jasnost. Za to ti bo hvaležen. Take jasnosti se ne moremo kratko malo naučiti. Tu že potrebuješ angela jasnosti, ki te bo uvedel v to. Lahko prosiš za to, da ti pride na pomoč angel jasnosti, če te prijatelj ali prijateljica v težavni situaciji prosi za pogovor. Potem ne boš šel s pritiskom vsevednosti v takšen pogovor, kot da bi moral nujno pomagati ali rešiti probleme drugega. Lahko se mirno spustiš v pogovor, ker zaupaš v to, da ti bo prišel na pomoč angel jasnosti.

Tudi ob eni bo roži vesela

Vladimir KOS

*O vrtnicah lepih, o vrtnicah svetih
bom tokrat ti pel, ker jesen že zori.
Na vetra perutih klopotcev klepeti
odmevajo h gričem slovenskih poti.*

*Seveda, če rož si drugačnih ljubitelj...
izberi jih, kakor velewa srcé.
A glej, da so v kelihe cvetne izlite
skrivnosti Gospoda Nebes in zemljé.*

*In z Zdravamarijo poveži jih v venec:
Marija se zmeraj ga razveseli.
Z darovi roké so napolnjene njene,
takó jih vesela in rada deli.*

*Če noč ti je dan in ves dan je le delo,
le rožo Ji eno utrgaš lahko...
A tudi ob eni srcé Ji bo pelo -
ne čudi se! Takšno je pravo Nebo!*

Zakaj vzgajati mlade ZA DEMOKRACIJO?

Marko KREMŽAR

Kadar se pogovarjamo o vzgoji, se navadno ustavimo pri vprašanju: kako? Ko pa gre za vzgajanje, ki naj v okviru določene družbene zgradbe osebam lajša sožitje, se zdi, da se je primerneje najprej vprašati: zakaj? ali bolje, za kaj?

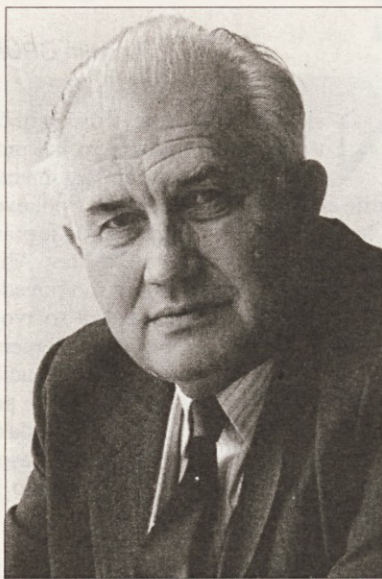
Vemo, da pod besedo demokracija ne razumemo vsi iste stvarnosti. Zato tudi vzgoja zanjo ne bo v vseh primerih enaka. Naloge, ki čakajo vzgojitelje, bodo v veliki meri odvisne od mnenj, kaj je demokracija, ali od želj, kakšna naj bi bila.

Svojevrsten pogled na demokracijo predstavlja, recimo, ameriški mislec Francis Fukuyama. Ta je postal znan v poletju 1989 s svojim člankom „Konec zgodovine“, ki ga je razširil leta 1992 v knjigo „Konec zgodovine in poslednji človek“. Po njegovem mnenju naj bi bila kapitalistična liberalna demokracija dokončno družbeno stanje, v katerem naj bi našla zgodovina svoj smisel. Teza tega avtorja izraža družbeni determinizem, (nekateri mu pravijo utopizem), ki spominja na sicer ne manj utopična, a vendar resnejša razglabljanja Karla Marxa.

Če nam bi bila demokracija po sili razvoja res usojena, je vprašanje, ali bi imelo kak smisel zanjo vzgajati. Usojenost nasprotuje svobodi, brez te pa je vzgoja nesmiselna, ker zdrzne na stopnjo dresure. Vsekakor bi se v takem primeru družbena vzgoja poenostavila. Omejila bi se na umetnost prilagajana medijskemu javnemu mnenju in morda še na potrpežljivo čakanje konca časov.

Demokracijski determinizem je v teoriji navadno še zavračanje, a ni popolnoma nov. Ob pričetku stoletja bi lahko rekli, da se po svetu uveljavlja obnove na razsvetljenska demokracija J. J. Rousseauja in sodobnikov. Ti ljudje so trdno verjeli v človekovo naravno dobroto. Izobrazba naj bi ljudstvu odprla oči, da bo sledilo temu, kar bi spoznalo za dobro. Čeprav o determinizmu niso govorili, je njihova vera v prirojeno dobroto, ki bo izobraženega človeka vodila v pravo smer, že zasejala seme upanja v avtomatičnost družbenega razvoja.

Ker naj bi bil izobražen človek nujno

tudi boljši, bi vzgojitelj v tem primeru omejeval svoje poslanstvo na večanje izobrazbe posameznika, ki mu je bil zupan. Čeprav je pokazala praksa, da to večkrat ne drži, se je marsikje v zahodni civilizaciji udomačilo mnenje, ki izobrazbo enači z vzgojo. Zato je v okviru take družbe bolj kot vzgoja za demokracijo, dobrodošla specializirana strokovna izobrazba, ki naj ljudem, ki se v demokraciji ukvarjajo s politiko, pomaga, da bodo bolje poučeni, zato uspešnejši in boljši.

Potemtakem naj bi posredovala najboljšo vzgojo šola, ki daje učencem najvišjo stopnjo znanja. To je do neke mere res. Razvoj intelekta je potreben za razvitje potencialov, ki so skriti v osebnosti. Če bi bil človek po naravi res nagnjen k dobroti, bi se naloga vzgojiteljev upravičeno končala na področju znanja. Ker pa ni tako, stojimo pred zahtevnejšimi izzivi vzgajanja pa tudi pred zahtevnejšim pojmovanjem demokracije.

Ko je Aristotel razmišljal o demokraciji, je ugotovil, da je mogoče osnovati demokracijo oblast le na svobodnem dogovoru državljanov glede tega, kaj je dobro in kaj je slabo ter kaj je pravično in kaj ne. Ker je šlo pri tem za dogovor o moralnih vprašanjih, ki niso bila politične, marveč religiozne narave, je uvidel, da brez religioznih temeljev ni mogoče

graditi demokracijske politične strukture. Judovsko-krščansko verovanje o po naravi dobrem, a vendar k slabemu nagnjenem človeku, je „klasične“ poglede na demokracijo kasneje še utrdilo. Na teh idejah je bila osnovana demokracija v ZDA.

Ob takem pojmovanju demokracije postane vzgoja bistveni del družbenega reda. Če je temelj demokracije dogovor med državljani, naj bi bila vzgoja, predvsem mladih, usmerjena tako, da se bodo ti zmožni umirjeno in smiselno dogovarjati. Kaj naj bi torej obsegala?

Dogovor je mogoč le med svobodnimi, samostojnimi ljudmi, ki nekaj dajo nase. Še tako dober dogovor je vreden le toliko, kolikor je vredna beseda ljudi, ki so ga sklenili. Z dano besedo zastavi človek svojo čast. Komur je to tuje, ker ne ve, kaj je osebni, družinski, stanovski ponos, bo prav lahko spreminjal svoja stališča in obljube glede na privlačnost neposrednih koristi. V sodobni družbi, ki skuša razvrednotiti človeka, ni navada, da bi mlade opozarjali, da je človeku, ki je božja stvar, čast prirojena, da mu je ne more nihče vzeti, da pa si jo lahko zapravi sam. To zveni morda komu starinsko, a med ljudmi, ki se ne zavedajo svoje časti in ne spoštujejo tuje, bo demokracija težko pognala trdne korenine.

Smiseln dogovor je posledica pogovora, primerjave in odločitev. Ker je za pogovor potrebna zdrava samozavest, uravnovešena s spoštovanjem bližnjega, naj bi otrok prejel že v družini temu primerno vzgojo. Starši in kasneje vzgojitelji naj bi v mladih pomagali razvijati te lastnosti vzporedno. Spoštovanje izkazuje drugim, a ga zahtevati tudi zase, je prvi, čeprav nezadostni pogoj za ploden dialog.

Vsi vemo, da bližnjega ne moreš razumeti, če ga pazljivo ne poslušаш. Gre za izraz spoštovanja pa tudi za izziv lastne inteligence. Težko se bo razvil odkrit pogovor, če ne skušamo razumeti, ne le kaj je bližnji rekel, marveč tudi, kaj je hotel povedati. Ljudje, ki izrabljajo pogovor zato, da poslušajo sami sebe, (tudi če govorijo v parlamentu), po srcu niso demokrati. Prav pa je, da mlad človek čimprej spozna, da je dolžan izkazovati spoštovanje sogovorniku, ne pa nujno njegovim mnenjem in trditvam. Te morajo skozi rešeto primerjav in zdrave pameti. Povedati sogovorniku na spoštljiv način, da se po našem mnenju moti, je prav tako potrebno, kakor pritrditi, kadar v neki točki z njim soglašamo, ali velikodušno priznati, kadar opazimo, da smo se motili. Pošteno izraziti soglasje,

nesoglasje ali dvom, pri bližnjih pa podobne izraze, tako ali drugače upoštevati, je neke vrste sprejemni izpit za demokratično debato, pa tudi za najosnovnejše sožitje.

Vzgojitelji večkrat pripravljajo mlade na demokratičen način življenja tako, da jih navajajo na sprejemanje odločitev s pomočjo glasovanj. Posameznik naj se nauči svoje mnenje prilagoditi večini. To je do neke mere prav, a pred glasovanjem je potreba mnenje imeti in ga znati tudi zagovarjati. Svoje mnenje lahko podredi le, kdor ga ima; sicer gre za pasivno sprejemanje tujih odločitev, kar ne pomaga pri oblikovanju osebnosti.

Mlad človek naj se navadi svoje mnenje utemeljiti. Naloga vzgojitelja je, da ga k temu navaja najprej z zgledom. Stvari niso dobre ali slabe, resnične ali ne, ker to rečejo starši, vzgojitelj ali čas-

nikar. Mladi se bodo lažje navadili kritično presojati in svobodno sprejemati pa tudi zavračati mnenja, če bodo videli, da še starši pa tudi vzgojitelji svoje nauke in nasvete utemeljijo. Doraščajoči človek potrebuje priložnost, da to, kar iz spoštovanja in iz ljubezni sprejme, tudi kritično presodi. Del vzgoje, bodisi družinske, bodisi šolske ali verske, naj bi vzpodbujal k pogovoru, kjer bo priložnost za pojasnevanje dvomov in za analizo različnih mnenj. Seveda je to lahko velik izziv za starše in vzgojitelje. Uvideli bodo potrebo, da svoje poglede neprestano dopolnjujejo in poglobljajo.

Starejši bodo na ta način mladim tudi lažje približali vrednote. Resnica, pravica, lepota, vzajemnost bodo prenehale biti abstraktni pojmi in bodo postale del vsakdanje stvarnosti. O vrednotah je mogoče govoriti, ne da bi se poslušalca

prijelo. Navadno jih lažje posredujemo v osebni stiku, ko mladi občutijo, da nam resnično pomenijo več kot stvarne koristi. V demokratični družbeni ureditvi, katera naj bi temeljila na svobodno sprejetih moralnih vrednotah, naj se bodoči državljani zgodaj naučijo te prepoznavati, jih ceniti, se zanje odločati in jih med seboj gojiti.

V civilizaciji, kjer bi vsi radi imeli vse, je vzgoja za odločanje navadno podcenjevana če ne celo spregledana. Odločanje pomeni sprejetje, pa tudi odpoved. Ko se za nekaj ali za nekoga odločimo, smo se ostalemu odpovedali. Od vseh danih možnosti smo sprejeli eno, ki se nam zdi najboljše in najvrednejša, ostale pa smo pustili ob strani. Potreba izbire in odločanja je posledica naše svobodnosti in naravne omejenosti, nikakor pa ne pomeni prezira tega čemur smo se odpovedali. Brez smisla za odpoved bo postalo mladim ljudem odločanje vedno težje in če se bo le dalo, se mu bodo izogibali z „začasnimi“, ne dokončnimi odločitvami, ki so - neodločitve. Sprejeti dokončnost odločitev, je eden od znakov življenjske zrelosti, ki je potrebna za osebno rast in za odgovorno delo v družbi.

Vzgoja za življenje v demokraciji naj ne bi spregledala možnosti, da se posameznik, kakor tudi skupina ali celo večina, lahko moti. Že starši naj pomagajo otroku razumeti, da ni vse, kar ljudje delajo in kar se na svetu počne, prav. Vzgoja vesti v skladu z naravnim in božjim moralnim zakonom omogoča, da se tako v osebni kakor v družbeni življenju pravilneje odločamo. Zato naj bi pouk o etiki spremljal človeka na vseh stopnjah izobraževanja.

Mlad človek se nauči najprej v družini sprejemati pravila, potrebna za kvalitetno življenje v družbi. Nihče drug ne more bolj prepričljivo pojasniti otroku z besedo, predvsem pa z načinom življenja, da je včasih potreba slediti zahtevnejšim zakonom, kot so državni. V veliko pomoč je mladim, če jim kasneje vzgojitelji pojasnijo, da imajo kot svobodne osebe pravico do drugačnosti. Spoštovanje državnih zakonov in tudi nekaterih družbenih navad je potrebna, a minimalna zahteva za sožitje. Usklajanje osebnih odločitev z naravnimi zakoni dodaja osebnemu in družbenemu življenju kvaliteto, katere so deležni še v posebni meri verniki, kadar živijo v harmoniji z razodetji svoje vere.

Ni navada, da bi v družini govorili o pravicah, prej o dolžnostih. Prav bi bilo, da bi že starši pojasnili otrokom, da

Vsakoletno romanje mladih Argentinev iz Velikega Buenos Airesa k Materi Božji v Luján. Procesija desetisočev mladih romarjev po Rivadavii traja ure in ure. Slika se ponavlja iz leta v leto in je v resnici pretresljiva.

hodijo pravice in dolžnosti vedno z roko v roki. V šoli naj bi mladim poudarili isto resnico na poglobljen način. V časih, ko nam govorijo iz vseh koncev le o pravicah, ki jih imamo kot ljudje, kot državljani, kot pripadniki določenega sloja ali spola, je več kot potrebno, da se mlad človek jasno zave, da dobivajo pravice potrebno ravnesje v dolžnostih in da je prav to ravnesje potrebno za harmonično rast demokratične družbe.

Kadar se znajde posameznik pred totalitarno državo, je razumljivo, da pred njo poudarja le svoje pravice. Za izpolnjevanje dolžnosti se bo že pobrigal državni aparat. Drugače pa je v demokratično urejeni skupnosti. Če je kdaj res, da je država v nas samih, to drži, kadar gre za njeno demokratično ureditev. V tem primeru mora za ravnesje med dolžnostmi in pravicami skrbeti v prvi vrsti človek sam. Človek ima pravice, ker je človek, ker je umno, svobodno in odgovorno bitje. Iz istih razlogov sprejema dolžnosti. Pripravljenost na dosledno obrambo pravic in na odgovorno sprejemanje dolžnosti je eden najpomembnejših pa tudi najtežjih izzivov demokracije. Zato ni vzgoja na tem področju nikoli končana.

V človekovi naravi je skrita želja pripadati večini. Posnemanje tega, kar ima za splošno sprejeto, manjša v posamezniku občutek odgovornosti. Vendar je človek za svoja dejanja in opustitve odgovoren, prav tako pa tudi za razvoj in za uporabo prejetih talentov ter za lastno individualnost. Pri ohranjanju in gojenju njemu lastnih posebnosti utegnejo pomagati posamezniku manjšinske skupnosti.

Šola naj bi že zgodaj vzgajala mlade tako, da bodo spoznali pomen družbene pa tudi parlamentarne manjšine. Člani manjšine s svojo različnostjo lahko družbi povečajo življenjsko moč in pestrost. V demokraciji pa ima manjšina še posebno, družbotvorno funkcijo. Njena naloga je, poleg iskanja alternativ in varovanja posameznika, predvsem nadzor, ki omogoča pošteno, uspešno delovanje demokratične družbe in s tem njen obstoj. Kljub temu ni lahko pripadati manjšini. Priprava državljana na vlogo, ki jo utegne imeti kot član take ali drugačne manjšine, je potreben del vzgoje za demokracijo.

Čeprav je namen tega razmišljanja vzgoja mladih, se ni mogoče izogniti misli, da mladost preneha, da otrok zapusti družino in odraste šoli. Mar je takrat konec vzgoje za demokracijo? V dobi, ko potreba po strokovni izobrazbi presega diplomske študije, ko zahteva tehnič-

SPOMINI

na vračanje domov iz nemške vojske leta 1945

(3)

Stanko MERLAK

Proti večeru smo prispeli v mesto St. Etienne. Tu je bil tudi kratek postanek, toliko, da so se šoferji zamenjali. Od tod so zavili zopet bolj levo na neko gorsko, zelo ozko cesto. S tem se je že tudi stemnilo. Tu je bila najtežja vožnja od vse poti, ki je že bila za nami. Na tej cesti je bilo zelo veliko ostrih ovinkov ter navzdol. Celotna cesta je bila speljana po strmem skalnatem terenu. Vseh je bilo strah, kdaj bo zgrmel v prepad kakšen tovornjak. Zelo strahotna je bila ta vožnja, ko si pogledal navzdol in videl žaromete tik pod sabo. Kadar si pogledal navzgor, si videl žaromete tik nad sabo. Proti jutru, ko se je začelo daniti, smo le srečno prispeli v ravnino. To noč nismo nič zadržali, vsaj na našem tovornjaku ne. Roke so nas bolele, ker smo se krčevito držali stranic na tovornjaku. Bolj ko nas je premetavalo z leve na desno ali obratno, tem bolj se je smejal šofer. V zgodnjem jutru so tovornjaki zopet zapeljali na glavno cesto. Sredi dopoldneva smo prispeli v neko mesto, ki ne vem, kako se imenuje. V tem kraju je zopet bil malo daljši postanek. Tovornjake so zopet oskrbeli z gorivom, prav tako direktno iz vojaške

cisterne. Šoferji so se tu zopet zamenjali. Nato so štartali ter zopet zapeljali na bolj ravno cesto. Sedaj pa smo lahko že ugovarjali, v katero smer nas peljejo. Posebno tisti, ki smo se tu že dvakrat peljali z železnico.

To je bila smer Marseille. To je sredozemsko pristanišče, večje mesto na jugu Francije. Tovornjaki so kar s precejšnjo hitrostjo vozili po ravni cesti. Nekako v poznem popoldnevu smo prispeli v mesto Marseille. Od tod so nas peljali še naprej proti obali, zavili so levo ob obali. Ustavili so v nekem borovem gozdu tik na obali. Tu je bilo ogromno vojaških šotorov. Izstopili smo iz tovornjakov lepo počasi z vsakega posebej. Šli smo skozi neka vrata, ki so bila v ograji tega gozda. Tam sta bila dva ameriška vojaka in sta nas usmerjala, kam naj gremo. Vsi tisti, ki smo še vedno imeli nemške vojaške obleke, smo šli na levo stran. Vse one, ki so bili v civilnih oblekah, so postavili na desno stran. Tako sva se zopet z Maksom razšla. Šli smo lepo po vrsti drug za drugim. Tu je stal zopet vojak in delil neke kovinske številke. Vsak je moral pripeti eno na bluzo, drugo na hlače. Šli smo naprej do drugega vojaka. Tu smo morali sleči oboje. Malo naprej je stal velik kotel z vrelo vodo in vanj smo metali te cunje. V naslednjega smo metali spodnjice in srajce prav tako v vrelo vodo. Naslednje opravilo je bilo: zopet vojak s prašilko v roki, ki nas je zaprašil z nekim belim prahom. Po lasišču na glavi ter med nogami in tudi pod pazduho. Potem nas je en vojak usmerjal v neko montažno barako. Tu so bili v dolgi vrsti montirani tuši. V tem prostoru smo se pošteno tuširali. Jaz se že več kot 15 mesecev nisem tuširal, čeprav smo se vseskozi valjali po raznih bunkerjih po zemlji in slami. Zelo je bilo to dejanje dobrodošlo, čeprav smo bili lačni, nas je nekako osvežilo. Vse to je trajalo tja do noči, vendar je bilo tu vse razsvetljeno. Spodnje perilo smo zelo hitro dobili oprano in suho nazaj, izbirati smo morali sami. Nekako smo se spoznamo, da je dobil tisti, ki je bil večji, tudi večjo srajco. S tem se je ta dan končal,

ni razvoj neprestanega izpopolnjevanja ter se zato učenje nikdar ne neha, tudi vzgoje za demokracijo ne sme biti prehitro konec.

Demokrat ve, da je svobodna družba, brez etične vsebine, obsojena na razkroj. Zato tudi vzgoja odraslega državljana za demokracijo ne bi smela biti prepuščena naključju. Vzgojanje je v tem primeru poslanstvo, ki ga imajo, v skladu s svojimi talenti, vsi državljani, v posebni meri pa še javni delavci.

Demokratične politične stranke, ki so delovale med nami že pred sto leti, so se zavedale, da je vzgoja za demokracijo njihova stalna naloga. Danes se zdi, da celo stranke s krščanskim predznakom pozabljajo na ta del svojega poslanstva. Ali so nehote sprejele tudi one morda evropsko, a v bistvu „razsvetljensko“, pojmovanje demokracije?

pokazali so nam šotore. Odšteli so nas po šest v šotor. V šotoru je bila za vsakega po ena deka, na tleh pa je bila nekakšna mehka guma. Tla so bila tu zelo peščena in skalnata, čeprav je bil borov gozd, tako da je bilo vse v senci teh borovcev. Zjutraj sta nas dva vojaka spravila iz šotorov in gnali so nas do manjše barake, kjer smo dobili tiste obleke, ki smo jih prejšnji večer zmetali v kotel. Kdor si je zapomnil tisto število, ki smo jo pripeli, si je kar hitro našel svojo. Drugače nisi mogel spoznati svoje obleke, ker je bila tudi prebarvana v temno modro.

Sedaj smo pa bili že malo bolj sodobni ujetniki, bolje rečeno na pol civilisti. Vojaške dokumente pa smo še vedno imeli pri sebi, saj je bila to edina evidenca, da še obstajaš. Potem ko smo se malo uredili, smo nekoliko lahko šli pogledat po zbirnem centru. V glavnem so se fantje zadrževali po šotorih, le malo si jih videl zunaj bivališča. Zanimivo je bilo pogledati te fante. Nekateri so bili oblečeni v tiste znane ameriške uniforme. Bile so rjave barve hlače, srajca in kratek jopič. Največ je bilo teh. Potem so bili v civilnih oblekah v raznih barvah in vzorcih. Tudi teh je bilo precejšnje število. Še najmanj je bilo nas, ki smo nosili prebarvane nemške uniforme. Seveda ostala prtljaga, nahrbtnik, srajca, spodnjice, je bilo še vedno vse originalno. Kaj posebnega nisi mogel zvedeti od nikogar. Še malokdo ti je zaupal, od kod je doma in od kod je prišel v ta zbirni center. Samo to lahko zagotovim, da nas je bilo vseh zelo veliko število. Le nekaj je bilo takih, ki so bili pripravljeni povedati nekaj o sebi. Mene je zanimalo, kako so prišli do ameriških oblek, ker je bilo teh največ.

Eden je bil, ki mi je le nekaj zaupal in nekaj povedal. Nekateri so menda bili s Primorskega in so bili v italijanski vojski. Po razsulu Italije so jih zajeli Angleži in Amerikanci. Potem so bili po raznih letališčih, na primer na Korziki, Sardiniji in tudi v Afriki. Tam so opravljali razna dela, popravila letal, nalaganje bombnikov in lovcev. Nekateri so tam delali daljši čas, skoraj dve leti. Bil pa je tudi nekaj takih, ki so bili v nemški vojski. Ker so jih ujeli Angleži v letu 1944-1945, so jih pozneje premestili v te letalske baze. Prav ta fant, ki mi je to zaupal, je bil tudi tolmač za nas, ker je dobro govoril angleško. Vse nas je vsak dan seznanjal, ker je bilo kaj novega ali kakšen ukaz komande centra in kaj moramo narediti.

V tem zbirnem centru so bile razmere blizu normale. Hrano smo redno dobivali dvakrat dnevno. Res je ni bilo v izobilju, bila pa je dobra. Dalo se je preživeti, saj

tudi delali nismo nič. Vsaj umivali smo se lahko, ker je bilo tekoče vode dovolj. Kar navadili smo se na ta red, ki je vladal v zbirnem centru. Po osmih dneh bivanja tu pod borovci so nas spravili skupaj. Bilo nas je zelo veliko. Poklicali so tolmača, ki sem ga že omenil. Potem je začel prevajati v slovenščino.

Prvo, kar je bilo, je to, da gre jutri en transport na pot proti Sloveniji. Prvotno je bilo mišljeno, da bo šel transport z ladjo, zaradi nekih zaprek pa so spremenili načrt.

Drugo, na pot gre 1200 mož. Vsa tista stran, ki smo bili levo od poti, ki je šla nekako po sredini taborišča.

Tretjič, naj vsak vse vzame s seboj, kar smo prinesli s sabo.

Četrtič, za na pot bomo dobili paket suhe hrane, to je za 6 dni. Ker toliko časa bo trajala pot do Slovenije in da bomo na večjih železniških mestih dobili še toplo hrano.

Tako se je naslednji dan tudi zgodilo. Kmalu zjutraj so nas spravili v vrste in smo šli proti železniški postaji v Marseille. Res je bila velika kolona. Šli smo po tisti cesti, kjer je bil ubit kralj Aleksander, tako da smo videli spomenik. Po daljšem korakanju smo prispeli na postajo. Kompozicija vagonov je stala na stranskem tiru. Celotna kompozicija je bila zelo dolga. Zelo dolgo smo stali na nekekm tovarnem peronu. Tam smo se tudi malo premešali med seboj. Tukaj sva zopet prišla s kolegom Maksom skupaj, tako da sva tudi pozneje šla skupaj na vagon.

Čez čas so prišli vojaški tovarnjaki s tovorom oziroma s paketi, ki so nam jih razdelili. Za tovarnjaki so se pripeljali še ameriški vojaki, potem so začeli deliti pakete. Ko smo vstopali v vagone, je vsak prejel en paket s suho hrano.

Pri vstopanju v vagon so nas šteli, tako da je v vsak vagon vstopilo enako število mož. Vse skupaj je trajalo celo dopoldne, ko se je dan že začel nagibati v popoldan. Zunaj se je vse umirilo, vojaki so odšli nazaj, od koder so prišli. Z nami ni šel nihče. Samo vodja transporta je bil nekje spredaj in tisti tolmač.

Počasi se je začela kompozicija premikati, en čas naprej, pa zopet nazaj. Po daljšem premikanju smo le zapeljali na glavni tir. Potem smo le krenili naprej po progi, ki je nekaterim že bila nekoliko poznana. Za sebe vem, da se že petič peljem po teh tirih. Sama vožnja je bila bolj počasna, pa čeprav je proga ravna. Tako smo lepo počasi požirali kilometre proti Lyonu. Rabili smo kar dve noči in en dan in pol. Res so bili vmes krajši postanki, vendar prav dolgih pa ni bilo. V Lyonu smo res dobili toplo juho, če si imel s sabo vojaško porcijo, in tudi čaj, ako si imel posodo. Tukaj pa je bil daljši postanek, tudi ven iz vagona si lahko stopil za krajši čas. Preden smo šli naprej, sta prišla mimo vodja in tolmač in pri vsakem vagonu sta vprašala, ali smo vsi. Ko sta se vodja in tolmač vrnila na svoje mesto, je kompozicija zapeljala naprej. Od tod naprej je šlo malo hitreje do Dijona. Tu smo

Novak, Kavčič, Zajc, Senožetnik, Škoda, Korošec, Lavsegar, Teran, Fabjan, Osolnik.

ZORKO SIMČIČ

- osemdesetletnik

Jure VOMBERGAR

Zorko Simčič, „najuglednejši pisatelj v slovenski emigraciji“, kot ga oce-
ni Zora Tavčar v knjigi *Slovenci za danes*, se je rodil v Mariboru 19. novem-
bra 1921. Starši so po prvi svetovni vojni
pribežali iz Goriških Brd, ker je pokrajina
pripadla Italiji. V Mariboru je Zorko preži-
vel otroška in najstniška leta do leta 1941,
ko se je ob nemškem napadu na Jugoslavi-
jo pridružil prostovoljcem Jugoslovanske
armade. V Zagrebu je doživel zlom države
in se nato zatekel v Ljubljano. Med okupa-
cijo je bil več mesecev v italijanskem
koncentracijskem taborišču Gonarsu. Ko
se je vrnil v Ljubljano, se je intenzivno
posvetil pisateljevanju. Med vojno je iz-
dal roman *Prebujenje*, zbirko humoresk
in satir *Tragedija stoletja*, napisal libreto
za opero *Krst pri Savici*, ki jo je uglasbil
Matija Tomc, ter dramo *Zadnji akord*,
katero so že pripravili v ljubljanski Drami
prav pred njegovim odhodom v begunst-
vo. Bil je osebni tajnik Narteja Velikonje
pri Zimski pomoči, sourednik *Zbornika
zimske pomoči*, pozneje pa zaposlen kot
uradnik na tiskovnem uradu banovinske
uprave.

Po zmagi revolucije je odšel preko
Avstrije v Padovo, Rim in nato v Trst, kjer
je znova dobil priložnost za kulturno ude-
jstvovanje. Uslužben je bil na tržaški slo-
venski radijski postaji pod Zavezniško
upravo in objavljajl prozo v reviji *Mlada
setev*. Zaradi težav, ki so jih imeli begunci
v Trstu, se je odločil za odhod v Argenti-
no.

V Argentini je takoj pričel sodelovati v
kulturnem življenju slovenske politične
emigracije. Bil je ustanovni član *Slovens-
ke kulturne akcije* (SKA), v njenem okviru
bil vodja literarnega odseka, prvih dvana-
jst let sourednik revije *Meddobje*, pisal v
Glas SKA in predaval. V svojih esejih je
spremljal kulturno in posebej literarno ži-
vljenje v zdomstvu in v domovini, kot
„intelektualec velikih razgledov in izred-
nega spomina“ usmerjal v sodobne sveto-
vne literarne tokove. Pomembno je njego-
vo dopisovanje s sodrujniki SKA po vsem
svetu in v domovini; dopisovanje s
Stankom Majcnom je bilo nedavno obja-
vljeno v Sloveniji v posebni knjigi. Tudi

zunaj SKA je Simčič intenzivno sodeloval
v kulturnem življenju slovenske skupnos-
ti: pisal besedila za junijske proslave, aka-
demije in obletnice, sodeloval z uvodniki,
članki in poezijami v reviji *Duhovno ži-
vljenje* (predvsem je pisal o škofu Slomšku
in navduševal mladino, da ohranja slo-
venstvo v zdomstvu), bil profesor v
Srednješolskem tečaju ravn. Marka
Bajuka in v tečaju za višješolce. Razlog za
ta vsesplošna udejstvovanja navede v in-
tervjuju z Zoro Tavčar v omenjeni knjigi:
„Vsa ta desetletja sem se čutil izgnanca,
ves čas čutil dolžnost pričati resnico o
naši polpreteklosti in se boriti za vredno-
te, zaradi preganjanja katerih sem moral
v svet.“

Simčičevo literarno delo v zdomstvu
obsega esejistiko, drame, poezijo, nove-
listiko in romane. Večinoma je objavljajl v
revijah, med slovenskimi književniki v
Argentini pa je bil tisti, ki je v knjižni
obliki objavil največ literarnih del. Po
časovnem vrstnem redu izdaje so nasledn-
je: igra *Krst pri Savici* (1953, založba

Katoliški misijoni), roman *Človek na obeh
straneh stene* (1957, založba SKA), dra-
ma *Zgodaj dopolnjena mladost* (1967,
založba Slovensko gledališče Buenos Ai-
res-SGBA), pesniška zbirka *Korenine
večnosti - ciklus junijskih* (1974, priloga
Vestnika in Tabora), mladinski igri *Čaro-
vnik začarane doline* in *Družina Zebedej*
(1980, samozaložba), mladinska pripo-
ved *Trije muzikantje ali povratek lepe
Vide* (1989, založba Duhovno življenje),
pod skupnim naslovom *Prepad kliče pre-
pad* dve drami: že prej izdana *Zgodaj
dopolnjena mladost* in *Tako dolgi mesec
avgust* (1992, založba SGBA). Večkrat je
objavljajl pod psevdonimom, bodisi kot
Bine Šulinov ali pa Simon Preprost. Za
tisk je priredil in dopolnil Osipa Šesta *Kar
po domače* (1962, Editorial Baraga). Za-
nimal se je za zadrugištvo: v Stik, glasilo
Kreditne zadruge Sloga (KZS) je pisal
uvodnike; zbiral zapise dr. Franceta Vebra
o zadrugištvu in jih izdal v knjigi *Zadru-
žna misel* (1979, založba KZS); napisal
uvod v knjigo Marka Kremžarja *Stebri
vzajemnosti* (1988, založba KZS).

Pisal je tudi v kasteljanščini in sicer
libreto za otroško opereto *El mago del
Valle Encantado* in dramo *Agosto, el mes
más largo*; obe je nato prevedel v slovens-
ki jezik.

Literarni zgodovinar France Pibernik
ocenjuje roman *Človek na obeh straneh
stene* za osrednje Simčičevo književno
delo, „ob izidu leta 1957 zagotovo
najmodernejše slovensko pripovedno be-
sedilo... medtem ko je snov izjemno ak-
tualna glede na naše nerešene medseboj-
ne nazorske odnose, kakor tudi na vsa
druga nerešena vprašanja, povezana s
slovensko politično emigracijo“. Že leta
1970 je napisal roman *Deseti brat, deset-
nice* (Poslednji deseti bratje), nekak „ko-
lektivističen roman“ o ljudeh, ki so se po
zmagi komunizma morali umakniti v be-
gunstvo. Gre za izgnanstvo kot sodobno
desetništvo. Delo naj bi izšlo naslednje
leto.

Za svoje literarno delo je prejel več
nagrad in priznanj: že med vojno je prejel
Prešernovo literarno nagrado mesta Lju-
bljane za roman *Prebujenje*, kasneje v
Trstu literarno nagrado *Vstajenje*, ob osa-
mosvojitvi Slovenije nagrado Prešerno-
vega sklada in pred leti tudi mariborsko
Glazerjevo nagrado.

Zorko Simčič se je v Argentini poročil
z Minko Debevec; imata dve hčeri. Leta
1994 se je vsa družina preselila v Sloveni-
jo in se naselila v Ljubljani; ena zelo
redkih (za prste ene roke), ki je to želela in

Dom ob Atlantiku

Nadislava LAHARNAR

Sedem koles je v garaži, v vrsti po starosti njihovih mladih lastnikov. Avto pa na cesti pred hišo! V neurju kar tam vedri, ko pa pritisne vročina, se razgreje kot krušna peč.

V kuhinji visijo trije predpasnički z uvezenimi imeni: Verica, Nadica in Dragica.

Deset vnučkov imata Mirko in Ljudmila, kakor sedmero darov Svetega Duhâ in troje teologalnih kreposti! Pa bi nobenega ne bilo, če bi... ali pa... če ne bi... - Po Božji Previdnosti sta se rešila prav na nasprotni konec Zemlje.

Življenje sta ohranila, prvotni načrt za srečo v dvoje pa je bil uničen do tal, v splošnem razdejanju na svetem kraju mile domovine, v strahotnih letih, ko je bilo vse vprašljivo in postavljeno na kocko. Za gotovo sta oba že tedaj vedela, da sta ustvarjena drug za drugega. Močne, nevidne vezi so ju držale pokonci do ponovnega svidenja in uresničenja tega, kar je naš veliki Poet le v duhu gledal: da bi z izvoljeno devico dobil zvestò srcê in delavno ročico, in dom v zavetju farnega patrona, čeprav v tujini ne ravno Svet'ga Marka.

Z vrtné klopice na skali je razgled na širno morje. Ocean, podoba večnosti, šum in valovi iz veka v vek. Včasih pošilja krotke valčke na obalo, da se porazgubé popesku, drugič pa strašljive vodne gore, ki se s penečim truščem podirajo ob pomolih in skalovju.

Srcê hrepeni čez Ocean, pa je razdvojeno. Rado bi počivalo domá, med svojimi. Pa so tukaj drugi domači, njuna

prva in osebna odgovornost. Le v svitu onstranske zarje se srcê umiri in vdano reče svoj: Amen, amen! Zraven pa goreče prosi „vse blagoslove“ daljni domovini.

Ptičji „pavarotti“ na drevesu je že ponovno preskočil z veje na vejo. Vsakokrat je začel peti svojo lastno arijo, pa je spet prenehal, kakor da bi čakal na pozornost moža in žene, ki sta sedela na klopi:

„Ljudje so pa res nekam čudna bitja! Ta dva tukaj se za roke držita in molčita. Potem nekaj požebrata, pa spet molčita. V daljavo zreta in mir jima sije iz oči. Morda gre za kakšno obletnico, kdo vé?

Pač. Sedaj sta ga opazila in pevec zapoje v svoji najboljši formi, da kristalno čisto zazvení: „Tebe, Boga, hvalimo...”

Spletni „Večer“

O GROZDETU

Pri kongregaciji za zadeve svetnikov potrdili veljavnost škofijskega postopka

VATIKANSKA PODPORA PRIMERU GROZDE

Čakajoč potrditev, da je bil Lojze Grozde zaradi vere mučen do smrti in je do konca ostal zvest krščanstvu - Kdo ima prav, Cerkev ali partizani

Iz Vatikana je prispela informacija o napredovanju kanonizacijskega postopka v primeru Lojzeta Grozdeta.

Škofijski del postopka za razglasitev mučeništva tedaj dvajsetletnega študenta in člana Katoliške akcije, ki naj bi ga bili leta 1943 po zaslišanju in mučenju ubili partizani, se je končal že predlansko poletje, dokumentacija o njem, obsegajoča okoli tisoč strani, je nato v Rimu čakala na obravnavo pri kongregaciji za zadeve svetnikov. Zadeva Grozde se je pričela premikati to poletje, za zdaj z ugotovitvijo kongregacije, temelječo na skrbnem pregledu zbranih dokumentov, da je bil

škofijski postopek (postulator v tem primeru je dr. Viktor Pape, vicepostulator pa Franci Vrhunc) pravilen in veljaven, torej se lahko nadaljuje.

Do razglasitve Lojzeta Grozdeta, pričevalca za vero, za mučenca zdaj praktično manjka le še potrditev vatikanske kongregacije za zadeve svetnikov, da so ga partizani zaradi vere mučili do smrti, a je do konca ostal zvest krščanstvu. Okoliščine Grozdetove smrti, cepljene z značilnostmi druge svetovne vojne na Slovenskem, so v letih škofijskega postopka, ki je v javnosti ob kandidatu za svetnika in prvem slovenskem blažencu Antonu Martinu Slomšku zbudil še največjo pozornost, postale predvsem priročno sredstvo za politizacijo, še bolj pa ideologizacijo primera Lojze Grozde. Nazadnje letošnjo pomlad z javnim pismom Lada Kocijana, nekakšnim seštevkom že znanih pomislov nekdanjih partizanov, ki so postulatorski dokumentaciji očitali zavajanje, celo izmišljene obtožbe na račun partizanov, ker ob predlanski Grozdetovi ekshumaciji menda ni bilo videti znakov mučenja. Vendar je bilo iz Kocijanovega pisanja mogoče izluščiti predvsem naslednji, ne prav spodbuden sklep: da Grozde morda ni bil mučen ali vsaj ne sistematično, bil pa je vsekakor ustreljen, in to v glavo. Da izsledki izkopa ne morejo zbrisati predloga za Grozdetovo mučeništvo, je nekaj dni po Večerovi objavi pisma v komentarju pomislov Lada Kocijana v tem časniku nakazal tudi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Po njegovem mnenju je sodna medicina ob ekshumaciji ugotovila, da je bil Grozde ustreljen in da so mu glavo razbili s topim predmetom, to pa je „povsem dovolj za dokaz mučeništva; izjave priči, ki so našle njegovo truplo in so videle znamenja mučenja, dejstvo mučeništva le še podkrepijo“.

Nove blažene tačas čakajo od skrajnega slovenskega vzhoda do Slovencev za zahodno mejo. V ta kontekst sodi tudi razglasitev letošnjega 16. septembra za nedeljo svetniških kandidatov ljubljanske nadškofije. To so Friderik Baraga, Frančišek Gnidovec, Anton Vovk in Lojze Grozde, posebno bogoslužje, h kateremu so tega dne vabljeni duhovniki in verniki, pa naj bi prispevalo k čimprejšnjemu dokončanju praviloma dolgotrajnih in zapletenih beatifikacijskih postopkov.

Vanessa Čokl

uspela. Kot vem, Zorko še naprej piše, „nadvse zavzeto in polno živi s svojo literaturo“, predava (Evropski mesec kulture, Ljubljana 1997; Draga 1998; društvo Slovenija v svetu - SvS), „še ves mladosten in duhovno živahen... se nesebično razdaja na vse konce in kraje“.

Vsi, ki ga poznamo in cenimo, mu želimo še veliko let plodnega ustvarjanja in uspešnega osveščanja mladih izobražencev širom po Sloveniji.

Ali znamo ravnati s časom?

Dr. Hubert POŽARNIK

Čas je pravično porazdeljen med ljudi. Vsak človek dobi na uro na tančno 60 minut in 24 ur na dan. Od nas samih je potemtakem odvisno, kaj bomo naredili s časom, ki ga imamo na voljo. Res je, da ni nihče popoln gospodar svojega časa, vendar je tudi res, da je možno z njim bolj ali manj umno gospodariti.

Dejstvo je, da so problemi, povezani s časom, tako pogostni, saj je jadikovanjanad pomanjkanjem ali preobiljem časa skoraj toliko kot pritožb nad vremenom; ura pa, najbolj razširjena mehanska naprava, kaže, da nismo pravi mojstri življenja. Škoda, saj ima tisti, ki ni suženj časa, več od življenja, povrh pa imajo več od njega tudi njegovi bližnji. Poleg tega stresi, povezani s pomanjkanjem časa, počasi, vendar zanesljivo načenjajo naše zdravje; zanimivo je, da nekateri ljudje ne prenehajo s pretiranim delom, dokler ne zbolijo, ker jim daje šele bolezen potrebno opravičilo pred seboj in drugimi, da nekoliko izprežejo.

Kar nismo, še lahko postanemo. Pogoji so trije: najprej si moramo priklicati v zavest najbolj pogoste vzroke napačnega ravnanja s časom, nato preveriti, kateri med njimi so značilni za nas, in končno je potrebno narediti načrt, kako se jih znebiti.

Po mnenju strokovnjakov smemo tiste, ki jim stalno zmanjkuje časa, razvrstiti v več skupin. V prvo skupino sodijo pretirano storilnostno naravnani ljudje. Ker bi radi dosegli v življenju nekaj nadpovprečnega in se izkazali v očeh drugih ljudi, se ne znajo umiriti in sprostiti, ampak živijo samo za delo. Toliko bolj, ker si potem, ko dosežejo zastavljene cilje, takoj naložijo nove, še višje.

V drugo skupino smemo uvrstiti ljudi, ki skušajo vsem ustreči. V želji, da bi jih imeli vsi radi, ne znajo reči „ne“. Žal to ljudje okoli njih hitro ugotovijo in jim potem z veseljem nalagajo veliko, če se le da, manj prijetnih in zahtevnejših opravil.

Tretjo skupino tvorijo ljudje, ki potrebujejo veliko dela, ker jim šele nepre-

trgana zaposlenost daje občutek, da so še za rabo, nekomu potrebni, koristni, nenadomestljivi in pri moči. Zaradi tega nepretrgoma nekaj brkljajo tudi takrat, ko ni kaj pametnega početi.

V četrto skupino sodijo ljudje, ki so bili vzgojeni v duhu, da je lenarjenje greh, zaradi česar imajo pozneje slabo vest, če ne delajo.

V peti skupini najdemo preveč natančne, redoljubne in na čistočo „mahnjene“ ljudi; zanje je vedno dovolj dela od ranega jutra do poznega večera.

V šesto skupino sodijo tisti, ki se z begom v delo rešujejo morečega dolgočasja, saj ne vedo prav, kaj početi v prostem času.

V sedmo skupino zasvojencev z delom lahko uvrstimo tiste, ki na tak način rešujejo svoje čustvene stiske, zakonske in duševne probleme, osamljenost in podobno. Žal s tem seznama še dolgo ni konec.

Preprostega in za vse veljavnega nasveta, kako se znebiti časovne zadrge okoli vratu, ni. Mogoče si pomagamo z naslednjimi:

1. Če smo se prepoznali v enem prej naštetih tipov, je prav, da se zamislimo nad seboj in se spremenimo. Le čemu bi si še naprej nalagali več bremen, kot jih zmoremo? Zakaj bi množili svoje potrebe, če vemo, da prinaša manjše število potrebn mir in prosti čas? Od kod neupravičen strah, da nam bodo ljudje zamerili, če jim ne bomo vedno in nemudoma ustregli? Zakaj se moramo dokazovati z delom? Če se bomo tako samospraševali, bomo zanesljivo našli tudi odgovor za svoja stališča in ravnanja.

2. Premislimo vse svoje obveznosti in naloge, ki nas čakajo naslednji dan, teden ali mesec. Pri vsaki pomislimo, kaj se bo zgodilo, če je ne bomo opravili. Če se zaradi tega ne bo zgodilo nič pretresljivega, jo črtajmo.

3. Imeti moramo lestvico vrednot in jasen življenjski cilj ter vedeti za svoje pristne potrebe. To nam pomaga ločiti bistveno od nebistvenega, potrebno od nepotrebne, koristno od nekoristne.

4. Delo v službi ali vsaj pri hiši in v gospodinjstvu skušajmo čimbolj enakomerno porazdeliti med vse sodelavce oziroma družinske člane. Slednje bomo toliko lažje pripravili do pomoči, če jih bomo začeli že kmalu, takoj po poroki in že v mladih letih navajati k temu. Važno je, da smo primerno dosledni.

5. Izdelajmo si časovni načrt za vsak dan in vanj vnesimo ure, ko bomo delali za druge, ter ure, ki jih bomo namenili sebi oziroma tistemu, kar nas veseli, zanima in bogati. Ne dopustimo, da bi predvideni čas brez zares tehtnega razloga zapolnili z novim delom.

6. Vsakega dela se lotimo čimbolj premišljeno, ker bomo sicer zapravili več časa, kot bi bilo potrebno, učinek pa bo manjši.

7. Nedelje, praznike in počitniške dneve skušajmo čimmanj razsekati na kose, ki nas silijo, da gledamo na uro. Namesto togega dnevnega reda si vsaj tedaj dovolimo več spontanosti.

8. Prosti čas si moramo vzeti vsak dan, ne pa računati, da bomo vse nadoknadili konec tedna ali na dopustu. Vedno znova se namreč izkaže, da tisti, ki so stalno in do vratu zakopani v delu, ne znajo počivati niti tedaj.

9. Rajši zamenjajmo svoje mesto in delo v službi z manj zahtevnim in manj odgovornim, pa čeprav slabše plačanim, kot da v delu zgorimo. Tudi pred vsakim morebitnim napredovanjem premislimo, ali bomo še gospodarji svojega časa in kakšne bodo posledice za naše bližnje.

10. Naučimo se lenariti. Ker velja rek, da je vsak začetek težak, tudi za lenarjenje, se je treba nanj privajati počasi. Za začetek si vzemimo dnevno dvakrat po 10-minutno „dozo“. Morda začnemo s tem, da si skuhamo kavico ali čaj, v miru spijemo kozarec vina, prižgemo cigareto, stegnemo vse štiri od sebe, odženemo vsak zametek slabe vesti in se z užitek prepustimo nedelu.

Kratke novice

LJUBLJANA - Ljubljanska Tobáčna tovarna je aprila 2001 praznovala 130-letnico obstoja. Spada med najstarejša slovenska podjetja. V preteklosti je bila znana predvsem po ročno izdelanih cigarah in delavkam, ki so jih zvijale, so rekli „cigararice“. Znano je, da je cesar Franc Jožef kadil samo trabuke iz ljubljanske Tobáčne tovarne. (*Ave Maria*)

DUHOVNO ŽIVLJENJE JE OBJAVILO

... PRED 60 LETI (1941)

OKTOBER

Po Argentini in po domovini. Prireditve za zbirko spomenika rajnemu g. Kasticu se je vršila ob napovedanem času in bila prav lepo obiskana.

Točno se je začela s pozdravom Ade in Ide. Sledila je simbolična slika Akongue, med katero je Laknerjeva Anica deklamirala spominske besede, in je igral na violino g. Ciril Kren, ki je spremljal tudi naslednje glasbene nastope in pokazal prav visok umetniški talent. Naj mu na tem mestu čestitamo in se mu zahvalimo. Zelo lep nastop so imele tudi vse tri deklamatorice.

Sledil je nato film „Med snegovi“, ki je očaral z veličastno podobo zime, kakršna živi v naših mladih spominih.

Nadaljna točka je bil „ples galebov“, ki sta ga ob spremljanju glasovirja in violine izvajali Irena in Tita. Morda je od vseh bil ta nastop najbolj dovršeno izpeljan, k čemur je pripomoglo poleg umetniške glasbene spremljave tudi okusno opremljeno pozorišče.

Nato smo zopet slišali avežanedske pevski zbor, ki je nastopil brežhibno. Z veseljem smo videli, da se je zbor znatno pomnožil, pa bi še bilo treba, da se kdo pridruži.

Centralna točka sporeda je bilo „potovanje čez Ande“. Vneti planinec g. Domitij Vigor je pripravil ne samo lepih slik temveč tudi večjih besed, s katerimi je razložil lepoto argentinskih planin. Le škoda, da je projekcijski aparat le nepopolno služil.

Sledila je nato „žabja svetba“. Da ste jih videli te krakarje, kako so se postavili. Ne le zanje, je bila svatba vesel dogodek, temveč tudi zbrano občinstvo je delilo s svati na odru isto veselje. Ta točka je izzvala pač največ živahnosti.

Sledili so nato še pevski nastopi avežanedskega zbora in nato je nastopil zbor Slovenskega doma, najprej mešani, nato moški sam. Mogočni zbor se je obnesel prelepo. Glasovi so prostrani prostor popolnoma obvladali.

Pevcem Slovenske Krajine in Slovenskega doma naj bo izrečena topla zahvala za njihovo ljubeznjivo sodelovanje.

Jugoslovansko kolo so otroci morali na

zahtevo ponoviti.

Lep umetniški užitek je nudila z obema nastopoma tudi naša solistkinja Zofka Suličeva, kateri tudi izrekamo najlepšo zahvalo.

Glavno težo prireditve so nosile paternalne sestre, katerim gre zasluga za dovršene nastope otrok.

Med odmori, ki so bili to pot prav kratki, so bila pridno na delu dekleta s prodajanjem srečk in slaščic.

Posebno zahvalo smo dolžni gospej Cotičevi, ki je imela ne malo dela z uredi-

tvijo dobitkov in s srečkami, pa je svoje delo tako lepo izpeljala, da je srečolov dal prav lep dohodek, ki je ves čist dobiček, na hvalo velikodušnim darovalcem, ki so vseh 120 dobitkov darovali. Med temi je bilo nekaj prav dragocenih predmetov, kakor prelepe slike na mozaik, ki jih je napravila Čehovinova Vanda in se izkazala pravo umetnico v slikanju.

Prav tako gre izrecna zahvala gospej Fani Kerševanovi, ki je preskrbela občinstvu za slaščice, blagajni pa za dobiček.

Tudi dekletom naj bo izrečena zahvala za njihovo vneto delo pri razprodaji srečk in slaščic v prid prireditve.

Zadnja točka prireditve je bil izprehod po domovini, ki je izzval viharje navdušenja, ko so defilirali čez platno domači kraji in obrazi.

Udeležilo se je prireditve kakih 600 gledalcev in je čisti dobiček za postavitev spomenika 440 pesov.

... PRED 50 LETI (1951)

OKTOBER

6: Na prvo soboto se je začel **pobožnost petih prvih sobot** k Marijinemu Brezmadežnemu Srcu.

7: **Tretji redni letni občni zbor SFZ** je bil v kolegiju Don Bosco v Ramos Mejiji, katerega se je udeležilo 100 fantov. Nov odbor sestavljajo predsednik Janez Langus, podpredsednik Vinko Klemenčič, tajnik Jože Poznič, blagajnik Nace Grohar, gospodar Tone Javoršek, referenti Jože Mavrič, Lovre Tomažin, Mirko Kovač in Ivan Korošec, v nadzornem odboru Janez Kralj, Peter Klobovs in Viktor Lapanja, v razsodišču pa Adolf Škrjanec, Jože Šeme in Jože Prijatelj. V tej poslovni dobi se je SFZ izselila iz prostorov kolegija Don Bosco na Pristavo v Castelarju, last *Društva Slovencev*. Doslej je bil duhovni vodja SFZ Janko Mernik SDB, odslej pa Jože Jurak.

14: *Pisateljska družina France Balantič* je priredila **recitacijski večer** posvečen 400-letnici slovenske knjige v župnijski dvorani v Ramos Mejiji.

21: **Misijonska nedelja**. Praznovanje na Belgrano je imelo naslednji spored: v cerkvi misijonska ura molitve in govor dr. Ignacija Lenčka, nato v dvorani misijonska prireditve. Udeleženci so poslušali govore: dr. Alojzij Odar: *Klic Cerkev na misijonsko nedeljo*; Marjan Loboda: *Kaj smo v preteklem letu Slovenci naredili za misijone* in Ladislav Lenček CM: *Slovenski misijonarji in misijonarke*.

28: **Praznik Kristusa Kralja** so v Buenos Airesu proslavili kot praznik laičkih

apostolov, sodelavcev pri širjenju in utrjevanju božjega kraljestva v svetu. Popoldne so bile pete litanije presv. Srca Jezusovega v cerkvi na Belgrano in obnovev posvetitve Slovencev. Nato je bilo v salezijanski dvorani slavnostno zborovanje. Anton Orehar je prebral poslanico škofa Rožmana, v kateri vzpodbuja argentinske rojake, naj izročijo v varstvo Kristusu Kralju družine in svoje življenje uredijo po njegovem nauku. Sledilo je petje zbora iz Ramos Mejije, zborna deklamacija pod vodstvom Janeza Perhariča in govor dr. Odarja o *pomenu in obsegu kraljevanja Kristusa vega za katoličana in človeka sploh*.

NOVEMBER

1: **Spominska pobožnost za rajne Slovence** je zbrala rojake v jugoslovanski grobnici na pokopališču Chacariti v Buenos Airesu. Molitve je opravil Anton Orehar, zbor iz Ramos Mejije je odpel nekaj žalostink.

4: *Slovenski izseljenski oder* (SIO) je v dvorani na Cosquín 65 v Liniarsu uprizoril **igro Domen** (Jurčič - Česnik). Sceno je izdelal Smole, pevske točke pa je pripravil Čamernik.

17: *Družabna pravda* je pripravila **6. socialni večer**. Predaval je dr. Ivan Ahčin o *stanovski ureditvi družbe*. Ta dan je bil tudi občni zbor organizacije. Izvoljeni so bili: Lojze Erjavec (predsednik), dr. Ivan Ahčin, Jože Skale, Jože Jonke, Rudolf Smersu, France Pleško, Maks Jan, Pavle Homan, Luka Milharčič, Janko Arnšek,

ZAČNITE VSE SLOVENSKO

V nedeljo, 20. maja, je minilo natanko 100 let od začetka gradnje prve popolne slovenske gimnazije. Škofijska klasična gimnazija ali po ljudsko Škofovi zavodi v Šentvidu nad Ljubljano je mejnik v razvoju slovenskega srednjega šolstva in največji projekt ljubljanske škofije 20. stoletja.

Prvo popolno slovensko gimnazijo je ustanovil nekdanji ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič. O tem njegovem podvigu je do sedaj izšlo več knjig in razprav. Stoletnica gradnje, ki se je začela 20. maja 1901, je primerna priložnost, da se tega dogodka tudi mi spomnimo.

Anton Bonaventura Jeglič je bil za ljubljanskega škofa imenovan maja leta 1898. Pred tem je kot duhovnik in kasneje pomožni škof šestnajst let služboval v Sarajevu. Prav zato je bilo njegovo imenovanje na tako pomemben položaj za mnoge presenečenje. Čeprav njegovega dela v Sarajevu širša javnost skoraj ni poznala, je prevladoval vtis, da je zaveden Slovenec.

Škofu Jegliču je bila šolska problematika vseskozi blizu. Za slovensko gimnazijo se je zavzemal že kot dijak. Kot gimnazijski osmošolec je leta 1868 na dijaškem zborovanju na Bledu poudaril, da bi se morali Slovenci pogumneje in odločneje zavzemati za svojo gimnazijo.

Shod slovenskih visokošolcev

France Žužek, Janez Šest in Viktor Češnovar kot odborniki; Maks Jesih, Zdravko Fale, Herman Zupan, Gabrijel Kranjc, Pavle Jeretina, Ivan Kopač, Nace Grohar, Stane Hrovat, Silvo Lipušček in Jože Šeme kot namestniki; Jože Korošec, Avgust Malovrh in Jakob Rozman kot nadzorstvo; Rudolf Žitnik kot predsednik razsodišča. Duhovni vodja je Lado Lenček CM. DP je prepričana v veliki važnosti, ki jo bo v bodočnosti imela krščanska socialna orientacija slovenskih izseljencev. Nekaj podatkov o delovanju DP: ima 138 članov; časopis *Družbna pravda* izhaja v 500 izvodih; študijski tečaj socialnega nauka Cerkve se je začel s septembrom in je trajal do konca leta. Obravnaval se je 2. del okrožnice *Quadragesimo anno*.

18: **Dekliški dan** so pripravile članice SDO v ženskem kolegiju sester Sv. Duha v Villa Calzada. Deklet je prišlo

Povod za ustanovitev prve popolne slovenske gimnazije je postal dogodek, ki se je zgodil tri mesece po škofovem prihodu v Ljubljano. Avgusta 1898 so slovenski visokošolci pripravili shod. V politično razklani visokošolski srenji je pomenil novost, ker so se ga prvič skupaj udeležili tako liberalno kot tudi konzervativno usmerjeni visokošolci.

Zasedanje se je začelo spodbudno. Združeni visokošolci so soglasno podprli deklaracijo o ustanovitvi slovenske univerze. V nadaljevanju zasedanja enotnosti niso mogli več doseči. Liberalno usmerjeni dijaki so z veliko večino zavrnili predlog katoliških visokošolcev o združevanju visokošolskih skupin na katoliški podlagi. Menili so, da katolištvo ni stvar napredka, ampak nazadnjaštva, zato kot temelj, na katerem bi lahko skupaj gradili, ni sprejemljivo.

Manjše provokacije katoliškega dijaštva so se nadaljevale tudi na slavnostni večerji, katere so se udeležili posamezni politiki. Takratni župan Ivan Hribar je v Spominih priznal, da je na večerji name-

noma namigoval na pretirano poudarjanje katolištva na račun krščanstva, kar je katoliške dijakke dodatno užalilo.

Preglasovani in prizadeti dijaki so s sklepi zasedanja seznanili škofa. Dogodek ga je zelo prizadel, kar je pokazal tudi navzven. Škofijska palača je imela na čast dijaškega zasedanja izobešeno zastavo in škof jo je ob teh novicah ukazal takoj sneti.

„Slaba vzgoja v nemških zavodih“

Vseeno je menil, da za veri sovražne ideje niso krivi visokošolci sami, ampak slaba vzgoja v nemških visokošolskih zavodih. V škofijski list je še isti mesec zapisal: „Teh načel dijaki niso vsrkali doma v hiši svojih staršev, ampak v šoli, v gimnaziji in vseučilišču. Biti mora torej v naših avstrijskih srednjih in visokih šolah mnogo pravi vzgoji, pravi znanosti pogubnega, mnogo krščanstvu sovražnega.“

Takoj po zasedanju visokošolcev je trdno sklenil, da bo zgradil povsem slovensko katoliško gimnazijo. Svojo name- no je še isti mesec objavil v škofijskem listu in vernike povabil, naj mu pri tem pomagajo.

Vest o nameravani gradnji je vznejevoljila del liberalne stranke. Na čelo boja proti gimnaziji se je postavil liberalni politik Ivan Tavčar, ki je predvideno gradnjo označil za zaslužnjevanje naroda. Iz Hribarjevih Spominov je poznano, da sta se prvaka liberalne stranke zaradi te gradnje hudo sprla. Bolj svetovljansko usmerjeni Hribar je gimnazijo zaradi narodnih interesov zagovarjal, mnogo ostrejši in politično pragmatičen Ivan Tavčar (skrbelo ga je, da bo stranka izgubila vpliv na izobražence) pa v celoti zavračal.

Tavčarjevo nasprotovanje je doseglo vrhunec, ko je ljubljanski mestni svet sprejel njegov predlog, naj se sestavi posebna komisija in škofa prepriča, da bo opustil gradnjo. Komisija je obiskala škofa, vendar ni dosegla ničesar, ker Jeglič, posebno po žolčnih napadih v tisku, od svojih načrtov ni hotel več odstopiti.

Od Sv. Petra v Šentvid

Novo gimnazijo naj bi ljubljanska škofija gradila na škofijski pristavi pri Sv. Petru v Ljubljani (v bližini današnjega Kliničnega centra). Ta del Ljubljane takrat še ni bil pozidan, obstajal pa je zanj zaidalni načrt, ki tako velike gradnje ni predvideval. Če bi bil škofov predlog, katerega je že vložil na mestno občino, sprejet, bi

nad 100. Mašo in pridigo je imel duhovni vodja SDO Anton Orehar, nato pa je dr. Alojzij Odar govoril o *poslanstvu neporočenega dekleta oz. žene*. Gospa Kristina Rotovnik Prijatelj jim je v svojem referatu pokazala praktične smernice na poti v življenje.

25: **Novo mašo je zapel** med Slovenci v Buenos Airesu Alojzij Legan v spodnji cerkvi bazilike San Carlos. Novomašni križ mu je izročila Pavla Hribovšek, novomašni govornik je bil Mirko Gogala, ki je to pot prvič nastopil med Slovenci.

25: **Tednik Svobodna Slovenija je praznoval 10-letnico izhajanja**. Uredniki so na proslavo jubileja povabili zastopnike slovenskega javnega življenja. Poudarili so pomen, ki ga ima list za slovenske izseljence po vsem svetu, ko vzdržuje zvezo in enotno miselnost.

morali prostor drugače razdeliti in opustiti nekaj cest.

Spremembo zazidalnega načrta je lahko potrdil samo mestni svet, v katerem so imeli liberalci večino. Ljubljanski župan Hribar (medtem mu je škof predstavil arhitekta in načrte za poslopje) je bil v mestni upravi pripravljen zastaviti ves svoj vpliv, da bi do gradnje prišlo. Računal je, da bo mogočna stavba polepšala ta del Ljubljane in dvignila slovensko samoza-vest v mestu.

A se je škof Jeglič, kljub zagotovilom župana, premislil. K temu so največ prispevali sovražni članki v tisku pa tudi ose- bna škofova užaljenost. Naveličan napa- dov in različnih podtikanj, se je odločil, da bo opustil gradnjo v mestu.

Projekt gradnje je medtem postal znan vsej ljubljanski škofiji. Mnoge občine so se zavedale, da gradnja tako velikega za- voda prinaša delo in zaslužek velikemu številu delavcev in različnim obrtnikom, koristi pa tudi razvoju in ugledu kraja. Številne manjše občine so začele ponujati zemljišče za gradnjo. Ponudbe so poslali iz Kamnika, Medvoda, z Ježice, Vrhnike, iz Logatca in Šentvida nad Ljubljano.

Prav v času največjega nasprotovanja v Ljubljani je Jeglič prejel pismo šentviškega župnika Gregorja Malovrha in župana Antona Belca, v katerem sta ponujala obširno posest za njegov zavod. Pomoč je ponudila tudi občina, gradnji pa so bili močno naklonjeni tamkajšni prebi- valci in številni šentviški obrtniki.

V primerjavi z drugimi mesti je imel Šentvid kar nekaj prednosti. Ležal je zunaj Ljubljane, zato mu mestni svet pri gradnji ni mogel nasprotovati, po drugi strani pa je bil med vsemi ponujenimi kraji Ljubljani najbližje. Kraj je bil naseljen, stroški za gradnjo in vzdrževanje pa naj bi bili nižji kot v mestu. Za Šentvid so škofa nagovar- jali tudi ljubljanski stolni kanoniki. Nekaj dni pred napovedano sejo mestnega sveta, ki bi morala odločiti o spremembah zazi- dalnega načrta, je škof napisal pismo, v katerem je mestni svet obvestil, da odsto- pa od prvotne zamisli o gradnji v Ljublja- ni.

Prva lopata

Za marsikaterega mestnega obrtnika je bil to hud udarec. Tega se je zavedala tudi sama mestna občina, zato je poskušala škofa prepričati, naj še enkrat pretehta svojo odločitev. Škof je ostal neomajen. Medtem je ljubljanska škofija že kupila v Šentvidu šestnajst oralov veliko posest in se začela pripravljati na gradnjo. Po dveh letih so bili vsi dokumenti zbrani. Prav gotovo zaradi zaslug, ki jih je imel pri izbiri kraja in bližine cerkve, je šent- viškemu župniku Gregorju Malovrhu 20. maja leta 1901 pripadla čast, da je v zemljo prvi zasadil lopato in tako simbolično začel gradnjo.

Predvideno je bilo, da bo šolsko poslo- pje končano do leta 1904, vendar je bilo finančno breme preveliko. Šolsko poslop- je so povsem dogradili šele leta 1909, pouk v gimnaziji pa se je začel leta 1905.

Arhitekta je izbral Jeglič sam. Odločil se je, da bo načrte za gradnjo zaupal sara- jevskemu arhitektu Josipu Vancašu, ki je naredil načrte za sarajevsko katedralo. Z načrtom je bil škof v celoti zadovoljen. Posebno mu je bilo všeč, da šola navzven ni bila podobna vojašnici. S tem naroči- lom je postal Vancaš v Ljubljani znan in je pozneje dobil še nova naročila. Po njego- vih načrtih so zgrajena še poslopja Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice in Hotela Union.

Stavba, kot si jo je po Jegličevih navo- dilih zamislil Vancaš, je bila največja na Kranjskem. Šolsko poslopje je imelo 410 vrat, 880 oken, za gradnjo so porabili 5 milijonov in pol kosov opeke in 30 vago- nov železnih traverz.

Slovenizacija državnih gimnazij

Škofijska klasična gimnazija je posta-

Jegličevi Škofjevi zavodi v Šentvidu nad Ljubljano - pred vojno. Leta 1941 so nemškemu okupatorju služili za ječo, leta 1945 pa komunističnim „osvoboditeljem“ za mučnico in postajo na poti v smrt tisočev slovenskih domobrancev.

la prva popolna slovenska gimnazija in je na mnogih področjih utirala pot poslovenjenju državnih, takrat še povsem nemških gimnazij. Njeni profesorji, posebno njen prvi ravnatelj dr. Janez Gnidovec, so s pomočjo Profesorskega društva v Ljubljani poskrbeli za slovenske učbenike za višje razrede gimnazije. S tem so odločilno prispevali k hitri slovenizaciji državnih gimnazij po razpadu Avsto-ogrske, katere si brez slovenskih učbenikov, ki jih je preskrbel škofijska gimnazija, ne bi mogli predstavljati. Za to svoje delo so s strani šolske komisije države SHS dobili posebno zahvalo.

Na gimnaziji je leta 1913 prva slovenska matura v zgodovini Slovencev. Z njo smo Slovenci dokazali, da imamo že tako razvito izrazoslovje, da lahko slovenski jezik uporabljamo pri razlagah in učenju na najvišjih ravneh, kar je pozitivno vplivalo na kasnejše uveljavljanje slovenščine na ljubljanski univerzi.

Ustanovitelj gimnazije škof Jeglič je poskrbel za izdajo prvega in do današnjih dni edinega starogrško-slovenskega slovarja. Slovenščini je škofijska gimnazija odpirala pot tudi v šolski administraciji. Po izrecnem ukazu škofa Jegliča so bili vsi šolski zapisniki izključno v slovenskem jeziku, medtem ko so državne gimnazije pisale še nemško.

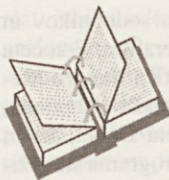
Robert Jernejčič (v Družini)

AVSTRALIJA

PATER CIRIL A. BOŽIČ - NOVI UREDNIK „MISLI“

„Misli“, informativni mesečnik za versko in kulturno življenje Slovencev v Avstraliji, so s septembrsko številko letošnjega letnika dobile novega urednika v patru Cirilu A. Božiču, našem znancu in prijatelju, ki je v zadnjih letih dvakrat obiskal Argentino. Ko je pokojni prelat Jože Škerbec zadnjič v svojem življenju - leta 1999 - obiskal Slovenijo, mu je p. Božič s pomočjo prijateljev preskrbel, da si je v njegovi družbi s helikopterja ogledal vse lepote Gorenjske. Prvi urednik „Misli“ je bil p. Bernard Ambrožič, za njim pa do svoje smrti leta 1997 p. Bazilij. Prav njegovo zadnjo številko, julij 1997, je že skonal p. Ciril Božič, ki je prišel z Brezij v Avstralijo, da je pokopal p. Bazilija. V uvodniku se vprašuje p. Božič: „A se je moje urednikovanje že tedaj zasejalo?“

Naj božji blagoslov spremlja novega urednika in revijo v njenem apostolatu med avstralskimi Slovenci!

iz naše kronike

Metka MIZERIT

Novice iz Miramara.

V Slovenskem domu v Miramaru so imeli **občni zbor** v nedeljo, 25. marca 2001. Občni zbor je vodil arhitekt Jure Mihelič, ki je bil predsednik v pretekli dobi. Po poročilih so sledile volitve. Bodoči odbor je sledeč: predsednica Nežka Trpin Benavidez, podpredsednik Lojze Trpin, tajnik arh. Jure Mihelič, namestnica Meti Japelj Mihelič, blagajnik Ludvik Mandel, namestnica Anica Gornik Arrobi-dart, odbornika Jure Demšar in Janez Gornik, namestnika Anica Trpin Cares in Franc Gornik, preglednik računov Anton Japelj.

Praznovali so tudi **10. obletnico slovenske državnosti**. V ponedeljek, 25. junija, so imeli sveto mašo ter ob koncu zapeli: Hvala večnemu Bogu. Prvo nedeljo v juliju pa so se zbrali na glavnem trgu ob spomeniku zastave. Program je vodil arh. Jure Mihelič. Navzoč je bil tudi mestni župan dr. Enrique Honores. Zapeli so argentinsko in slovensko himno in položili venec pred spomenik San Martina. Dekleta in žene, oblečene v narodne noše, so vsem udeležencem pripele slovenske šopke. Slavnostni govornik je bil Lojze Trpin. Popoldne so imeli v domu skupno kosilo. Odkrili so tudi sliko Janeza Trdina, po katerem se imenuje slovenski tečaj v Miramaru. Anton Japelj je orisal njegovo življenje. Proti večeru so se rojaki razšli in zavesti, da so preživeli lep dan.

V soboto, 28. julija, pa je prišel na **dušnopastirski obisk** prelat dr. Jure Rode. Obiskal je vse bolnike, ostarele in družine. V nedeljo pa so imeli skupno sveto mašo.

Nogometna ekipa Zedinjena Slovenija je odpotovala 20. julija na turnejo v Slovenijo. Tam so odigrali več tekem: v Šenčurju (3-2), s klubom Bilje (6-3), V Slovenskih Konjicah z Dravinjo (1-1), z nogometnim klubom Ježica (1-5), s klubom Faktor (2-4) in s slovensko mladinsko reprezentanco (0-1). Poleg tekmovalj so si ogledali najlepše kraje Slovenije, obiskali sorodnike, bili na sprejemu pri raznih slovenskih predstavnikih in pri ljubljanskem nadškofu dr. Francu Rodetu. Veseli in srečni so se 6. avgusta vrnili domov v Argentino.

V nedeljo, 22. julija, je bilo srečanje članic in članov živega rožnega venca.

Zbrali smo se popoldne v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj in pred Najsvetejšem molili in premišljevali skrivnosti rožnega venca. Sv. mašo je daroval g. Dane Vrečar, ki je imel tudi nagovor. Pri sveti maši smo se spomnili vseh pokojnih članic in članov in molili po namenih gibanja. Število članov ŽRV je 215 moških (v zadnjem letu umrli trije) in 711 žensk (v zadnjem letu umrlo 15).

Slovenska kulturna akcija je priredila literarni večer, ki ga je vodil igralec Tone Kuntner pod naslovom: Pesnik nam govori. Recital je domovinske pesmi Prešerna, Maistra, Cankarja in iz svoje zadnje pesniške zbirke Mati Slovenija. Z istim programom je nastopil tudi v Slomškovem domu in na Pristavi.

50. obletnica Baragove šole in 49. Društva Slovenska vas. V Slovenski vasi so v nedeljo, 5. avgusta, imeli lep praznik. Začeli so slavje z dviganjem zastav, nato pa so se zbrali v cerkvi Marije Kraljice pri sveti maši, ki sta jo darovala delegat dušnih pastirjev dr. Jure Rode in g. Janez Petek.

Domači in gostje so se nato srečali v Hladnikovem domu na prazničnem kosilu. Popoldne je bila kulturna prireditev, ki jo je začel predsednik Društva Stane Jemec in pozdravil vse navzoče. Za njim je rojakom iz Slovenske vasi čestital veleposlanik Republike Slovenije, gospod Bojan Grobovšek. Slavnostni govornik je bil podpredsednik Zedinjene Slovenije g. Marjan Loboda, ki se je spomnil začetkov slovenske šole in Društva Slovenska vas. Pozdravila je tudi gđc. Angelca Klanšek, referentka za šolstvo pri Zedinjeni Sloveniji in prof. Neda Vesel, ravnateljica SSTRMB. Voditeljica Baragove šole, ga. Lučka Servin Čeč, je v svojem nagovoru spodbujala k zvestobi do slovenske šole. Prebrali so pozdrave gospe Zdenke Jan iz Bariloč, ki je po ustanovitvi Martinu Mizeritu, dolga leta vodila šolo. Govoril je še bivši učenec Franci Stanovnik.

V drugem delu so učenci Baragove šole zaigrali igro Paša in medved. Veliko truda so v predstavo vložili režiser Ciril Jan, vsi nastopajoči učenci in učiteljica Olga Sladič Fink ter Rotija Grbec. Lepo sceno je pripravila Geraldina Rome, za razsvetljavo in

glasbo sta poskrbela Martin Sušnik in Jože Mehle, plese pa je pripravila Marjana Urbančič.

V nedeljo, 5. avgusta, je bil v Slomškovem domu informativni sestanek **Nove Slovenije - Krščanske ljudske stranke**. Vodil ga je Pavle Novak.

Med nas je 9. avgusta prišel na obisk **dr. Andrej Bajuk**, predsednik Nsi - KLS. Z njim je prišla njegova soproga, gospa Katica Grintal Bajuk. Sestal se je z izvršnim odborom Nove Slovenije območje Argentina in Južna Amerika. Obiskal je veleposlanika Bojana Grobovška. Srečal se je z rojaki v Slovenski hiši, položil venec pred spomenikom in imel predavanje „Slovenija danes in perspektive“. Obiskal je osnovne šole v San Justu in Ramos Mejiji ter Srednješolski tečaj. Udeležil se je umetniškega večera SKA. V nedeljo, 12. avgusta, je bil v Slovenski vasi, obiskal Dom sv. Vincencija, bil na kosilu v Našem domu v San Justu, obiskal Rožmanov dom in se udeležil mladinskega dne v Ramos Mejiji. Bil je na obisku pri častnem konzulu Hermanu Zupanu, se srečal z Zvezo slovenskih mater in žena. Imel je sestanek s Koalicijo Slovenija, obiskal podjetje Iskratel ter odšel k sorodnikom v Mendoza.

Večer besedne umetnosti pod okriljem SKA je bil 11. avgusta. Za zaključek seminarja, ki ga je vodil pesnik in igralec Tone Kuntner, so nam udeleženci pripravili lep umetniški užitek. V prvem delu so

recitali dela klasikov in sodobnikov in sodobnikov slovenske literature: Franceta Prešerna, Franceta Balantiča, Janeza Menarta, Cirila Zlobca, Tomaža Šalamuna, Ivana Minattija, dr. Tineta Debeljaka in Franceta Papeža. Ta del programa sta režirala Boštjan Modic in Štefan Godec. Recitatorji pa so bili: Nevenka Godec Zupanc, Štefan Godec, Veronika Godec, Blaž Miklič, Tatjana Modic Kržišnik in Helena Žužek.

V drugem delu so nam naši igralci prikazali prvo slovensko igro: Županova Micka, ki jo je po nemškem izvirniku priredil Tomaž Linhart. Režiral je nam vsem znani Dominik Oblak. Igralci so bili: Kristijan Vivod, Lučka Jereb Oblak, Dominik Oblak, Marjana Modic, Tone Rovnan, Marko Rezelj ter Blaž Miklič. Vsi so svoje vloge odlično odigrali. Sceno je pripravila Lučka Jereb Oblak, kostume Ivana Tekavec; za luči je skrbel Damijan Ahlin, program je oblikovala Irena Žužek. Gospa Sonja Kuntner pa je bila šepetalka. Skupaj s Tonetom Kuntnerjem je spremljala vse vaje. Po lepem večeru so se zahvalili Tonetu Kuntnerju, ki je nosil težo večera in seminarja, predsednik SKA arh. Marjan Eiletz in predsednik ZS Tone Mizerit.

Mladinski dan v Ramos Mejiji se je vršil v nedeljo, 12. avgusta. Že zgodaj zjutraj so se mladi pomerili v odbojki. Po sv. maši, ki jo je daroval krajevni župnik g. Franci Cukjati, so se nadaljevale tekme v odbojki. Po kosilu se je vršil športni del nato pa kulturni program. Pozdravila je

predstavnica mladih Aleksandra Omahna, nato pa so predstavili „Janezovo zgodbo“, kjer je sodelovala vsa mladina Slomškovega doma.

Vse navzoče je pozdravil bivši predsednik Republike Slovenije dr. Andrej Bajuk, ki je bil na obisku v Argentini. Pesnik Tone Kuntner pa se je poslovil od nas s Prešernovo Zdravljico in Cankarejvo Odomovina. Mladim je čestital tudi mladinski dušni pastir, Franci Cukjati. Pokale v odbojki so dosegli: dekleta iz San Justa in fantje iz San Martina. Pred zaključkom mladinske himne je ramoška mladina predstavila svoj prapor: na belem polju lipov list in kratici obeh organizacij SDO, SFZ.

Prihod in sprejem škofa Alojza Urana. Na pastoralni obisk je prišel v Argentino ljubljanski pomožni škof Alojz Uran v spremstvu mons. Janeza Pucelja, delegata slovenskih dušnih pastirjev v Nemčiji. Prispela sta v četrtek, 16. avgusta, na letališče Ezeiza, kjer ju je pričakoval delegat, prelat dr. Jure Rode, z duhovniki in rojaki. Pozdravili sta ju Monika Klarreich in Brigita Cerar Jereb, ki sta jima podarili slovenska šopka rdečih nageljnov.

Uradni sprejem je bil naslednji dan v Slovenski hiši. Ob 19. uri je bila sveta maša, ki jo je daroval gospod škof Alojz Uran. Z njim so somaševali mons. Janez Pucelj, prelat dr. Jure Rode, g. Toni Bidovec in g. Marjan Bečan. Sprejem se je nadaljeval v dvorani škofa Rožmana, kjer so škofa Urana in mons. Pucelja z nagovori pozdravili dr. Jure Rode, ki jima je predstavil slovensko versko skupnost. Pozdravila sta še dr. Andrej Fink in prof. Metka Mizerit. Pogostitev je pripravila Zveza slovenskih mater in žena.

Isti večer sta se g. škof Alojz Uran in njegov spremljevalec, mons. Pucelj, srečala z **Medorganizacijskim svetom**. Oba gosta je pozdravil predsednik Zedinjene Slovenije, Tone Mizerit. Navzoči so bili predstavniki krajevnih domov in organizacij. Po pozdravu je spregovoril tudi g. škof, nato pa se je razvil živahen pogovor.

Romanje v Lurdes. Kakor vsako leto smo tudi letos Slovenci v Argentini v nedeljo, 19. avgusta, poromali v naš argentinski Lurd. Romanje je vodil gospod škof Alojz Uran. Zbralo se nas je okrog dva tisoč vernikov v kripti bazilike. Najprej smo molili rožni venec, nato pa so bile pete litanije Matere božje in romarska sv. maša, ki jo je daroval škof Alojz Uran. Somaševali so mons. Janez Pucelj, prelat dr. Jure Rode, prelat Jože Guštin in g. Marjan Bečan. Več duhovnikov je tudi spovedovalo. Ubrano

Janez Cerar CM in Marko Mehle iz Slovenske vasi sta tudi letos zapela in zaigrala na Pevsko glasbenem večeru v Slovenski hiši.

ljudsko petje je spremljalo sveto daritev. V nagovoru se je g. škof spomnil svoje družine in svojega duhovniškega poklica. Spodbujal nas je naj molimo za duhovne poklice ter ostanemo zvesti sveti veri in svojemu rodu. Za konec smo zapeli pesem: Marija skoz' življenje.

V ponedeljek, 20. avgusta, je bilo srečanje **gospoda škofa Alojza Urana in mons. Janeza Pucelja s slovensko mladino**. Dan duhovnosti se je vršil na pristavi Marije Kraljice v Glewu. Zbralo se je več kot sto mladih, ki so posvetili dan molitvi, premišljevanju in pesmi ter se po skupinah pogovarjali o duhovnih problemih. Potem so poročali o svojih ugotovitvah in sklepih.

V petek, 24. avgusta, je bilo v Slovenski hiši srečanje novega veleposlanika **g. Bojana Grobovška z Medorganizacijskim svetom**. Gospod veleposlanik je položil pred spomenik slovenski šopek. Ogle dal si je Slovensko hišo. V zgornjih prostorih je gosta pozdravil predsednik Zedinjene Slovenije, Tone Mizerit, in mu predstavil organizacije in predstavnike naše skupnosti, njih delo in mišljenje. Spregovoril je tudi veleposlanik, nato pa se je razvila živahna debata. Večer smo zaključili z pogostitvijo.

Zlati jubilej šole Franceta Balantiča. Slovenska šola v San Justu je praznovala 50. obletnico svojega obstoja. Za to priložnost so povabili obe Balantičevi sestri, Minko in Tilko, ter svaka Dušana Jesenika, ki so jih v soboto, 18. avgusta, slovesno sprejeli v Našem domu. Praznovanje je potekalo v soboto, **25. avgusta**. Dopoldne je bila zahvalna sv. maša v stolnici. Udeležili so se je vsi učenci Balantičeve šole z učiteljstvom. Sv. mašo je daroval delegat, dr. Jure Rode; somaševal je g. župnik, Toni Bidovec.

Slavje se je vršilo v dvorani Našega doma. Gospe Minka in Tilka Balantič sta položili venec pred pesnikov spomenik. Navzoče je pozdravila Predsednica Našega doma, Mici Malavašič Casullo. Nato je govorila gdč. Angelca Klanšek, ki je skozi petdeset let vodila šolo. Spregovoril je predsednik odbora staršev, Tone Malovrh. Predstavili so brošuro, ki jo je izdala šola za svojo petdeseto obletnico. Slavnostni govor je imela nekdanja učenka, prof. Mirjam Jereb Batagelj. Na izredno smiseln način je povezala poezijo in življenje pesnika Balantiča ter

zlati jubilej šole. Sledila je akademija pod naslovom: „Ogenj, ki prečiščuje.“ V spretne režiji Ivane Tekavec so nastopili šolski otroci in recitatorji z izborom Balantičevih pesmi. Pel je Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Končno je čestital tudi predsednik Zedinjene Slovenije, Tone Mizerit.

Spregovorila je tudi gospa Tinka Balantič Jesenik. Spomnila se je svojega brata in se zahvalila za povabilo. Gdč. Angelci Klanšek so podarili umetniško sliko rojstne hiše Franceta Balantiča. Odbor staršev je obdaroval vse sedanje učitelje s plaketa mi Balantiča. V drugem delu slavlja je gospod župnik Toni Bidovec blagoslovil nove šolske prostore. Ogle dani smo si tudi razstavo, ki so jo pripravili šolski otroci. Sledila je slavnostna večerja na pokritem dvorišču. Pod vodstvom prof. Mirjam Mehle Javoršek in prof. Karla Groznika so nastopili najmlajši z ritmičnimi vajami. Moški pevski zbor, pod vodstvom Andreja Selana, je zapel dve pesmi. V imenu bivših učencev je čestitala gospa Pavla Škraba, za Srednješolski tečaj ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc in v imenu vseh slovenskih šol gospa Marjana Batagelj. Za konec je petdeset kuharic in kuharjev pripeljalo na dvorišče slavnostno torto z zlato številko 50.

29. obletnica Rožmanovega doma je bila v nedeljo, 26. avgusta. Po sv. maši za vse pokojne člane je bilo skupno kosilo.

„Pridi Sveti Duh.“ Birma slovenskih otrok v Argentini. Gospod škof Alojz Uran je v sredo, 22. avgusta, birmal 17 de-

klic in fantov v Slovenski vasi. Na večer pred birmo so imeli birmanci, botri in starši srečanje s škofom. Naslednji dan pa so v slovenski cerkvi, bilo je farno žegnaje, Marije Kraljice, prejeli zakrament sv. birmе.

Drugi obred sv. birmе je bil v slovenski cerkvi Marije Pomagaj. V petek, 31. avgusta, zvečer se je g. škof srečal z birmanci, botri in starši v Slovenski hiši. Po skupni molitvi in pesmi je g. škof nagovoril vse navzoče. Njegove besede so segle globoko v srca naših birmancev.

Naslednji dan je prejelo zakrament sv. birmе 85 mladcev in mladenk. Vse je bilo praznično. Dvorana je bila slavnostno okrašena in oder spremenjen v svetišče. Skupaj z g. škofom so somaševali mons. Janez Pucelj, delegat dr. Jure Rode, pater dr. Alojzij Kukovica, prelat Jože Guštin, g. Toni Bidovec, g. Franci Cukjati in g. Pavle Novak. Pri pridigi je gospod škof govoril o darovih, vrednotah in milostih, ki smo jih kot narod prejeli v zgodovini in iz katerih živimo še danes. Sledil je obred sv. birmе. Vsak birmanec je z botrom stopil pred škofa, mu povedal svoje ime; škof pa ga je mazilil na čelo s sveto krizmo. Potem je vsak birmanec odgovoril na pozdrav miru. G. škof je vsakega birmanca poljubil, botrom pa podal roko. Med sveto mašo je prepeval Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Z ubranim petjem je povečal slovesnost svetega bogoslužja. Po končanem liturgičnem opravilu so se birmanci še slikali z g. škofom, da bodo imeli lep spomin na zakrament in dan, ko so postali dorasli kristjani in pričevalci za Kristusa.

Na Pevsko glasbenem večeru je odlično nastopil tudi kvartet, ki so ga sestavljali (od leve): Aleks Cestnik, Martin Selan, Andrej Grilj in Dani Cestnik.

malo za šalo...

Aleš je jedel jabolčne peške. Mimo je prišel Jaka.

„Kaj pa ješ?“

„Jabolčne peške.“

„Zakaj pa?“

„Zelo dobre so za močnejše delovanje pameti.“

„Potem jih pa daj meni pet!“

„A so drage.“

„Nič hudega.“

Aleš je prodal Jaku pet pešk. Ko je Jaka tretjo jedel, je rekel: „Ti si me dobro opetnastil. Za ta denar bi si jaz lahko kupil več kil jabolk.“

„No, vidiš, mu je odvrnil Aleš, pri tebi so začele peške delovati že pri tretji peški.“

+

„Zakaj pa imate železniško postajo tako daleč zunaj mesta?“

„Ker smo hoteli, da bi bila čim bliže proge.“

+

„Babica, bratca bom dobil.“

„Kako pa to veš?“

„Ko je bila bolna mama, sem dobil sestrico. Zdaj je pa ata bolan.“

+

Tomažek je zgubil noht. Po nekaj tednih ga vpraša teta:

„Ali ti je noht že zrastel?“

„Ne še, manjka mu še črni rob zgoraj.“

+

Star mož se je odločil, da se poroči. A vsi znanci so mu odsvetovali, češ da je nevesta premlada, saj ima komaj devetnajst let.

„Dobro, bom pa še dve leti počakal,“ je mož pristal.

+

„Prosim, ali imate vžigalico?“

„Žal, ne. Imam pa vžigalnik.“

„Hvala! Tako redkih zob pa spet nimam.“

+

„Kaj pa pišeš?“

„Poslovilno pismo.“

„Kaj si neumen? Rajši se ga pošteno napij, potem pa trezno premisli!“

+

„Kako je vašemu možu všeč novo delovno mesto v pivovarni?“

„Zelo. Zdaj si prinese vsak dan precej dela tudi domov.“

+

Zdravnik: „Kaj vas torej muči?“

„Žena.“

+

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Reakcionar je človek, ki so mu takoj po vojni odrezali glavo, zdaj pa jo spet dviga.
- Najbolje gre tistim, ki mislijo pravilno, govorijo pa vse drugo.
- Ljudje branijo laž z besedami, resnico pa z življenjem; zato pa nas je toliko!
- Proletarci imajo še naprej prihodnost.
- Prazna glava je kot prazna puška: nič ne zadene, pa se ji vendar vsi umikajo.
- Jurišali so na nebo, in sicer po bregu navzdol.
- Stara oblast nas je pripeljala v slepo ulico, nova oblast bo to ulico asfaltirala.
- Ni dovolj, če se borimo za pravice, včasih bi se morali boriti tudi proti krivicam.
- Odpustite jim, saj dobro vedo, kaj delajo.
- Pametni ne morejo toliko odplačati, kolikor so se neumni zadolžili.
- V demokraciji je vse mogoče, v diktaturi pa ni nič nemogočega.
- Če je privatna lastnina last privatnikov, ali je državna lastnina last državnikov?
- V muzej sem si šel ogledat predvojne kapitalista — presenetljivo je bil podoben mojemu sosedu.
- Politik je človek, ki ga dobro plačujemo, da bi nas venomer prepričeval, kako dobro živimo.

V veleblagovnici se je Jakec izgubil, ko sta si z mamo ogledovala razstavljen blago. Pa je vprašal nekega prodajalca: „Ali ste morda videli kje mojo mamo brez mene?“

+

„Micka, kaj bi ti moral dati, da bi te smel poljubiti?“

„Narkozo.“

+

Policist hodi po parku. Kar naenkrat zašumi v grmu, mimo katerega gre.

„Kdo je?“ vpraša.

„Johann Sebastian Bach.“

„A tako! Takoj vsi trije ven!“ ukaže policist.

KJE JE KAJ

Cerkev in njene naloge med izseljenci - Janez Pucelj 257
Nad 5000 vernikov na 20. romanju treh dežel na Brezjah 258
Zahvala po obisku g. škofa Alojza Urana - Delegat Jure Rode 259
Dušnopastirski obisk škofa Alojza Urana in mons. Janeza Puclja med Slovenci v Argentini - Jure Vombergar 261
Papež obiskal Kazahstan in Armenijo 263
Pot svetosti - Nadškof Franc Rode 264
Mi smo duša - Nadškof Franc Rode ... 265

Sv. Avgustin nas uči 266
Povezuje nas ista katoliška vera - Nadškof Franc Rode 267
Vedno živ spomin - Homilija mons. Metoda Piriha 268
Slomšek, učenik za vse čase (2) - Zorko Simčič 270
Slavje v nebesih - Lojze Kozar ml. 271
Čudodelna rožnovenska Gospa iz Córdoba - Metka Mizerit 272
Tudi ob eni roži bo vesela - Vladimir Kos 273
Angel jasnosti - Anselm Grün 273
Zakaj mlade vzgajati za demokracijo? - Marko Kremžar 274

Spomini na vračanje domov iz nemške vojske leta 1945 - Stanko Merlak 276
Zorko Simčič osemdesetletnik - Jure Vombergar 279
Dom ob Atlantiku - Nadislava Laharnar 280
Spletni „Večer“ o Grozdetu - Vanessa Čokl 280
Ali znamo ravnati s časom? - Dr. Hubert Požarnik 281
Duhovno življenje je objavilo 282
Začnite vse slovensko - Robert Jernejčič 283
Kratke novice 260, 267, 281, 285
Iz naše kronike - Metka Mizerit 285

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - Fax: +54-11-4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2001: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Mendoški oktet poje na Slovenski pristavi v Clevelandu (ZDA).
 2. Naši Mendoščani, bratrance Bajda (v argentinski narodni noši), ki sestavljajo glasbeno skupino „Los Chañares“, in oktet, ki so šli na skupno pevsko turnejo med rojake v Severno Ameriko, ob jezeru v Minnesoti. Stojijo, od leve: Tone Štirn, David Bajda, Nesti Bajda, Vladimir Triep, Matjaž Grintal, Roman Bajda, Andrej Šmon, Boris Bajda, Tomaž Bajda, Pavli Šmon, Janez Bajda, Jože Štirn in Tine Šmon.

3. Gospodična Angelca Klanšek, voditeljica Balantičeve šole v San Justu od njenega začetka skozi vseh 50 let, je imela na jubilejni slovesnosti to čast, da je začela rezati velikansko jubilejno torto, s katero so Sanhuščani postregli veliki množici, ki se je udeležila tega pomembnega praznika.

Spodaj: 4. Nabito polna dvorana Našega doma v San Justu, kjer so Sanhuščani pripravili izredno bogat kulturni program, s katerim so obhajali 50-letnico Balantičeve šole. (Foto: M. Vombergar)

Z NAŠIH PRAZNOVANJ

Zgoraj: Letošnja obletnica Slomškovega doma v Ramonu Meji je sovpadala s slovesom od g. škofa Alojza Urana, ki je v spremstvu mons. Janeza Puclja prišel med nas na pastoralni bisk. Ob tej priložnosti je bil prvič v Slomškovem domu tudi novi veleposlanik RS v Argentini, gospod Bojan Grobovšek s soprogo. V soki gostje v družbi nastopajočih na popoldanskem kulturnem programu. (Foto: M. Šušteršič) - **Spodaj:** Ganljiv in „enkratni“ prizor v sanhuškem Našem domu: rodni sestri pesnika, ki je zgorel v Grahovem, Minka in Tilka Balantič, sta prišli na obisk iz rodnega Kamnika, - polagala venec pred spomenik brat Francetu, po katerem nosi ime sobotna slovenska škola v San Justu in praznuje letošnje 50-letnico delovanja. (Foto: M. Vombergar)

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: Mons. dr. Jorge Rode
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560

Correo
Argentino
Suc. 7 Bs. As.